1380

ԳԻՐՔ

ԱՌԱԿԱՑ

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ۲۷ جمادی الاخر ۹۹ و ۳ مایس ۹۸ تاریخلی و ۲۱۸ نومرولی رخصتنامه‌سیله نشر اولنمشدر

ومصارفی آمریقان بیبل شرکتی طرفندن تسوید اولنه‌رق طبع اولنمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

Ա. ՅԱԿՈԲՅԱՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1889

7

1380

ԳԻՐՔ ԱՌԱԿԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնին առակները։

2 Իմաստութիւնը ու խրատը գիտնալու համար,
Հանճարին խօսքերը հասկընալու համար.
3 Իմաստութեան կրթութիւնը ընդունելու համար,
Այսինքն արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը.
4 Միամիտներուն սրամտութիւն տալու համար,
Ո՞ երիտասարդներուն գիտութիւն և հանճար։
5 Իմաստունը թող լսէ ու էր իմաստութիւնը աւելցընէ,
Ու հանճարեղ մարդը խոհեմութիւն ստանայ,
6 Առակը ու նմանութիւնը հասկընալու համար,
Նաև իմաստուններուն խօսքերը ու անոնց խրթնաբանութիւնները։
7 Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է,
Բայց յիմարները իմաստութիւնը ու կրթութիւնը կ՚անարգեն։

8 Որդեակ իմ, քու հօրդ խրատը մտիկ ըրէ,
Ու քու մօրդ օրէնքը մի մերժեր.

9 Քանզի անոնք քու գլուխդ՝ շնորհաց պսակ,
Եւ քու պարանոցդ մանեակներ պիտի ըլ-
լան։
10 Որդեակ իմ, թէ որ մեղաւորները քեզ
գլխէ հանել ուզեն,
Դուն անոնց հաւանութիւն մի տար։
11 Թէ որ ըսեն, Մեզի հետ եկուր,
Արեան համար դարանամուտ ըլլանք,
Անմեղ մարդուն համար առանց պատ-
ճառի ծածուկ տեղ սպասենք.
12 Զանոնք գերեզմանի պէս ողջ ողջ
Եւ գուբը իջնողներուն պէս ամբողջ կըլ-
լենք.
13 Ամէն տեսակ պատուական ստացուածք
գտնենք,
Ու մեր տունները աւարով լեցընենք.
14 Քու վիճակդ մեր մէջը ձգէ.
Ամէնքս մէկ քսակ ունենանք.
15 Որդեակ իմ, անոնց հետ ճամբայ մի երթար.
Անոնց շաւիղէն քու ոտքերդ ետ պահէ.
16 Քանզի անոնց ոտքերը չարութեան կը վա-
զեն,
Եւ արիւն թափելու կ'արտորան։
17 Ցիրաւի ամէն թռչունին աչքերուն առջևը
Պարապ տեղը վարմեր կը լարուի.
18 Բայց անոնք իրենց արեանը համար դարան
կը գործեն,
Ո՞ իրենց կենացը համար ծածուկ տեղ կը
սպասեն,
19 Ամէն ագահին ճամբաները սոսանկ են.
Աֆահո՞ւ-ի՞նը իրեն անձնատուր եղողները կը
մեռցընէ։
20 Իմաստութիւնը դուրսը քարոզելու կ'ա-
ղաղակէ,

Ո՞- հրապարակներու մէջ իր ձայնը կու տայ։
21 Անիկա բազմութիւն եղած տեղերուն գլուխը՝
Ե՞- դրանց մուտքերուն մէջ կ՚աղաղակէ,
Ո՞- քաղաքին մէջ իր խօսքերը կը խօսի ո՞-
ՀԷՆ,
22 Ով անմիտներ, մինչև ե՞րբ անմտութիւնը
պիտի սիրէք.
Մինչև ե՞րբ ծաղր ընողները ծաղր ընելով
պիտի զուարճանան,
Ու յիմարները գիտութիւնը ատեն։
23 Իմ յանդիմանութեան դարձէք.
Ահա իմ հոգիս ձեր վրայ պիտի թափեմ,
Իմ խօսքերս ձեզի պիտի հասկցընեմ։
24 Որովհետեւ ես կանչեցի, ու դուք չուզեցիք
ԼՍԵԼ.
Ձեռքս երկընցուցի, ու մտիկ ընող չեղաւ.
25 Հապա իմ բոլոր խրատներս մերժեցիք,
Եւ իմ յանդիմանութիւնս չուզեցիք.
26 Ես ալ ձեր թշուառութեանը վրայ պիտի
ծիծաղիմ,
Ու ձեր վախը հասնելուն՝ ծաղր պիտի ընեմ.
27 Երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս հասնի,
Ձեր թշուառութիւնը մրրիկի պէս պատահի,
Ե՞- ձեր վրայ նեղութիւն ու տառապանք
գայ,
28 Անոնք ինծի պիտի աղաղակեն, ու պատասխան պիտի չտամ.
Զիս պիտի փնտռեն ու պիտի չկրնան գտնել.
29 Որովհետև գիտութիւնը ատեցին,
Ու Տէրոջը վախը չընտրեցին.
30 Իմ խրատներս չուզեցին,
Ո՞- բոլոր յանդիմանութիւնս անարգեցին.

31 Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն պտուղէն պիտի ուտեն,
Ու իրենց խորհուրդներէն պիտի կշտանան։
32 Վասն զի անմիտներուն խոտորիլը զիրենք պիտի մեռցընէ,
Եւ յիմարներուն անհոգութիւնը զիրենք պիտի կորսընցընէ,
33 Բայց ինծի մտիկ ընողը ապահովութեամբ պիտի բնակի,
Ու չարիքներու վախէն հանդարտ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Բ

1 Որդեակ իմ, թէ որ իմ խօսքերս ընդունիս,
Ու իմ պատուիրանքներս քովդ պահես,
2 Այնպէս որ ականջդ իմաստութեան տաս,
Ու սիրտդ հանճարին բանաս,
3 Թէ որ դուն իմաստութիւնը էջէ կանչես,
Եւ քու ձայնդ հանճարին ուղղես,
4 Թէ որ զանիկա արծաթի պէս փնտռես,
Ու ծածուկ գանձերու պէս ինդրես,
5 Անպատենը Տէրոջը վախը պիտի հասկընաս,
Եւ Աստուծոյ գիտութիւնը պիտի գտնես.
6 Վասն զի իմաստութիւնը Տէրը կու տայ.
Գիտութիւնը ու հանճարը անոր բերանէն է։
7 Անիկա ուղիղներուն համար փրկութիւն կը պահէ.
Անիկա ուղղութեամբ քալողներուն վահան է,
8 Որ արդարութեան ճամբաները պաշտպանէ,
Ու իր սուրբերուն ճամբան պահէ։
9 Անպատենը արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը,
Ամէն աղէկ ճամբան պիտի հասկընաս։

10 Երբոր իմաստութիւնը քու սրտիդ մէջը մտնէ,
Եւ գիտութիւնը քու հոգւոյդ ախորժելի ըլլայ,
11 Խոհեմութիւնը քեզ պիտի պահէ,
Ո՞ հանճարը քեզ պիտի պաշտպանէ,
12 Որ քեզ չար մարդոն ճամբայէն,
Նենգութիւններ խօսող մարդէն ազատէ.
13 Անոնց որ ուղիղ ճամբան թողուցեր են,
Որ խաւար ճամբաներու մէջ քալեն.
14 Չարութիւն ընելով կ'ուրախանան,
Եւ չարին նենգութիւններովը կը ցնծան.
15 Որոնց ճամբաները ծուռ են,
Ու անոնց ընթացքը խոտորնակ է։
16 Որ նաև քեզ ազատէ օտար կնիկէն,
Շողոքորթութիւն խօսող օտար կնիկէն.
17 Ան որ իր երիտասարդութեան բարեկամը կը թողու,
Եւ իր Աստուծոյն ուխտը կը մոռնայ.
18 Քանզի անոր տունը մահուան կը տանի,
Ու անոր շաւիղները մեռելներուն։
19 Անոր գացողները բնաւ չեն դառնար,
Եւ կենաց ճամբաներուն չեն հասնիր։
20 Որպէս զի բարի մարդոց ճամբան երթաս,
Ու արդարներուն շաւիղները պահես։
21 Քանզի ուղիղները երկրի վրայ պիտի բնակին,
Եւ կատարեալները անոր մէջը պիտի մնան։
22 Բայց ամբարիշտները երկրէն պիտի կորսուին,
Ու անօրէնները անկէ պիտի փրցուին։

ԳԼ. Գ

1 Որդեակ իմ, մի մոռնար իմ օրէնքս,
Հապա քու սիրտդ թող իմ պատուիրանքներս պահէ.

2 Ինչու որ քեզի երկայն օրեր ու կենդանութեան տարիներ
Եւ յաջողութիւն պիտի աւելցընեն։
3 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քեզ չթողուն.
Զանոնք քու պարանոցիդ վրայ կապէ,
Քու սրտիդ տախտակին վրայ գրէ զանոնք։
4 Այսպէս Աստուծոյ և մարդոց առջևը
Շնորհք ու բարի համարում պիտի գտնես։

5 Քու բոլոր սրտովդ Տէրոջը ապաւինէ,
Եւ քու իմաստութեանդ մի վստահիր։
6 Քու ամէն ճամբաներուդ մէջ զանիկա ճանչցիր,
Ու անիկա քու շաւիղներդ պիտի ուղղէ։
7 Դուն քու աչքիդ առջևը իմաստուն մի ըլլար.
Տէրոջմէ վախցիր ու չարութենէ ետ քաշուէ։
8 Անիկա քու ջիղերուդ առողջութիւն,
Եւ քու ոսկորներուդ պարարտութիւն կ'ըլլայ։
9 Տէրոջը պատիւ ըրէ քու ստացուածքէդ
Եւ քու բոլոր բերքերուդ երախայրիներէն.
10 Եւ քու շտեմարաններդ առատութեամբ
պիտի լեցուին,
Ու հնձաններէդ նոր գինին դուրս պիտի թափի։

11 Որդեակ իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր,
Ու անոր յանդիմանութենէն մի թուլնար.
12 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ,
Ինչպէս որ Հայր մը իր սիրական զաւակին կ'ընէ։
13 Երանի ան մարդուն, որ իմաստութիւն կը գտնէ,
Ու ան մարդուն՝ որ հանճար կը ստանայ.

14 Վասն զի անոր շահը արծաթի շահէն աղէկ է,
Ու անոր արդիւնքը մաքուր ոսկիէն։
15 Անիկա գոհարներէն պատուական է.
Եւ քու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար
անոր հաւասարիլ։
16 Անոր աջ ձեռքին մէջ՝ օրերու երկայնու-
թիւն,
Եւ ձախ ձեռքին մէջ հարստութիւն ու
փառք կայ.
17 Անոր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ
են,
Եւ անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն
են։
18 Անիկա իրեն յարողներուն կենաց ծառ է.
Ու զինքը բռնողները երջանիկ կ'ըլլան,
19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը,
Եւ հանճարով հաստատեց երկինքը։
20 Անոր գիտութեամբը անդունդները կը պատ-
ռին,
Ու ամպերը ցող կը կաթեցընեն։
21 Որդեակ իմ, ասոնք քու աչքերուդ առջևէն
չերթան.
Իմաստութիւնը ու խոհեմութիւնը փոխէ
պահէ.
22 Եւ քու հոգւոյդ կեանք՝
Ու քու պարանոցիդ զարդ ըլլան։
23 Անատենը ճամբադ ապահովութեամբ պիտի
քալես,
Եւ քու ոտքդ պիտի չսահի։
24 Թէ որ պառկիս՝ պիտի չվախնաս,
Ու թէ որ քնանաս՝ քունդ անոյշ պիտի ըլ-
լայ։
25 Պիտի չվախնաս յանկարծահաս վախէն,
Ոչ ալ ամբարիշտներուն կորուստէն՝ երբոր
գայ.

26 Վասն զի քու յոյսդ Տէրը պիտի ըլլայ,
Եւ քու ոտքդ պիտի պահէ, որ չբռնուի։
27 Երբոր ձեռքէդ աղէկութիւն ընել կու գայ,
Կարօտ եղողէն մի արգիլեր զանիկա։
28 Քու դրացիիդ բնաւ մի ըսեր, Գնա ու դարձեալ եկուր,
Կամ վաղը կու տամ, երբոր քու քովդ կայ։
29 Քու դրացիիդդ դէմ չարութիւն մի մտածեր,
Քանի որ անիկա վստահութեամբ քեզի հետ կը բնակի։
30 Առանց պատճառի մարդու հետ մի վիճիր,
Երբոր անիկա քեզի չարութիւն մը ըրած չէ։
31 Բռնաւոր մարդուն մի նախանձիր,
Ու անոր ճամբաները բնաւ մի ընտրեր
32 Վասն զի ծուռ մարդը Տէրոջը առջևը պիղծ է.
Բայց Անոր ընտանութիւնը արդարոց հետ է։
33 Ամբարիշտ մարդուն տանը մէջ Տէրոջը անէծքը կայ.
Բայց արդարներուն բնակարանը Անիկա կ'օրհնէ։
34 Ցիրաւի անիկա ծաղր ընողները ծաղր կ'ընէ,
Բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ։
35 Իմաստունները փառք պիտի ժառանգեն,
Բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Դ

1 Որդիք, Յէր հօրը խրատը լսեցէք,
Ու մտիկ ըրէք որ իմաստութիւնը ճանչնաք։
2 Վասն զի ձեզի աղէկ կրթութիւն կու տամ,
Իմ օրէնքս մի թողուք։
3 Քանզի ես իմ հօրս տղան էի,
Փափուկ ու սիրելի՝ իմ մօրս առջևը։
4 Անիկա ինծի կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր,

քու սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ.
Իմ պատուիրանքներս պահէ ու ապրէ։
5 Իմաստութիւն ստացիր, խոհեմութիւն
ստացիր.
Մի մոռնար, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի
խոտորիր.
6 Զանիկա մի թողուր, ու անիկա քեզ պիտի
պահէ.
Զանիկա սիրէ, ու անիկա քեզ պիտի պաշտ-
պանէ։
7 Ահա քանի գլուխը իմաստութիւնն է, իմաս-
տութիւն ստացիր.
Ու ամէն ստացած բաներդուդ հետ խոհեմու-
թիւն ստացիր։
8 Զանիկա մեծարէ, ու անիկա քեզ պիտի
բարձրացընէ.
Թէ որ զանիկա գրկես՝ քեզ պիտի պատուէ։
9 Անիկա քու գլխուդ շնորհաց զարդ պիտի
տայ.
Քեզի փառաց պսակ պիտի պարգևէ։
10 Մտիկ ըրէ, որդեակ իմ, ու իմ խօսքերս ըն-
դունէ.
Եւ քու կենացդ տարիները պիտի շատնան։
11 Քեզի իմաստութեան ճամբուն մէջ խրա-
տորվեցուցի.
Քեզ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պտըտ-
ցուցի.
12 Ու քալելու ատենդ ոտքիդ քայլերը չնեղ-
նան,
Ու վազելու ատենդ չսահիս։
13 Ամուր բռնէ խրատը՝ բնաւ մի թողուր.
Զանիկա պահէ, վասն զի քու կեանքդ անի-
կա է։
14 Ամբարիշտներուն ճամբան մի երթար,
Ու չարերուն ճամբուն մէջ մի քալեր։

15 Անկէ զգուշացիր, անոր քովէն մի անցնիր.
Անկէ խուսորէ ու անցիր։
16 Վասն զի անոնք մինչև որ չարութիւն չընեն՝
չեն քնանար.
Ու թէ որ ոչնչ չկործանեն՝ քուներնին կը
փախչի։
17 Քանզի անոնք ամբարշտութեան հացը կ'ուտեն,
Ու անիրաւութեան գինին կը խմեն։
18 Բայց արդարներուն ճամբան ծագող լոյսին
պէս է,
Որ երթալով կը լուսաւորուի, մինչև որ կատարեալ օր ըլլայ։
19 Ամբարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է,
Ու չեն գիտեր թէ ինչ բանով իրենց ոտքը
պիտի սահի։

20 Որդեակ իմ, մտիկ ըրէ իմ խօսքերս.
Քու ականջներդ իմ խօսքերուս տուր։
21 Անոնք քու աչքերուդ առջևէն չերթան.
Զանոնք քու սրտիդ մէջը պահէ.
22 Վասն զի զանոնք գտնողներուն՝ անոնք կեանք
են,
Եւ անոնց բոլոր մարմնոյն՝ բժշկութիւն։
23 Ամէն զգուշութիւնով քու սիրտդ պահէ,
Քանզի կենաց աղբիւրները անկէ են։
24 Ծուռ բերանը քեզմէ մէկդի ըրէ,
Ու անիրաւ շրթունքները քեզմէ հեռացուր։
25 Քու աչքերդ ուղիղ նային,
Ու արտևանունքներդ շիտակ դէպ 'ի առջևդ
ըլլան։
26 Ոտքերուդ շաւիղները շիտակէ,
Եւ քու բոլոր ճամբաներդ հաստատուին։
27 Աջ կամ ձախ կողմը մի խոտորիր.
Ոտքդ չարութենէ դարձուր։

ԳԼ. Ե

1 Որդեակ իմ, մոռիկ ըրէ իմ իմաստութեանս,
Ե- քու ականջդ իմ հանճարիս տուր,
2 Որ խոհեմութիւն պահես,
Ու քու շրթունքներդ գիտութիւն պահեն։
3 Վասն զի օտար կնկան շրթունքներէն խո-
րիսիի մեղր կը կաթի,
Եւ անոր քիմքը եղէն կակուղ է.
4 Բայց անոր վախճանը օշինդրի պէս դառն՝
Ո- երկայրի սուրի պէս սրած է։
5 Անոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն,
Ու անոր քայլերը դժոխքը կը հասնին։
6 Անոր ճամբաները փոփոխական են, ու չես
կրնար զանոնք գիտնալ,
Որ չըլլայ թէ կենաց ճամբան մոռանես։
7 Եւ հիմա, ով որդիք, ինծի մոռիկ ըրէք,
Ու իմ բերանիս խօսքերէն մի խոտորիք։
8 Ան կնիկէն ճամբադ հեռացուր,
Ու անոր տանը դրանը մի մօտենար.
9 Չըլլայ որ քու փառքդ ուրիշներու՝
Եւ տարիներդ անողորմ մարդու տաս.
10 Չըլլայ որ օտարները քու զօրութենէդ կըշ-
տանան։
Ու քու վաստակդ օտարներուն տունը մնայ.
11 Եւ քու վերջին ատենդ չհառաչես,
Երբոր քու մարմինդ ու անդամներդ մաշին,
12 Ու չըսես, Ես ի՞նչպէս խրատը ատեցի,
Ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անար-
գեց.
13 Եւ իմ ցուցիչներուս խօսքը մոռիկ չըրի,
Ու իմ ականջս զիս վարժողներուն չտուի.
14 Ժողովքիս ու ժողովուրդի մէջ
Գրեթէ ամէն չարէն թշուառութեան
հանդիպեցայ։

15 Դուն քու ջրակոյտէդ ջուր խմէ,
Եւ քու ջրհորիդ մէջը վազող ջուրէն։
16 Քու աղբիւրներդ դուրսը տարածուին,
Ինչպէս ջուրերու վտակները հրապարակնե-
րուն մէջ։
17 Անոնք միայնակ քուկդ ըլլան,
Ու չէ թէ քուկդ և օտարներուն։
18 Քու աղբիւրդ օրհնեալ ըլլայ.
Եւ քու երիտասարդութեանդ կնկանը հետ
ուրախ եղիր։
19 Անիկա էգ սիրելի եղնիկի պէս,
Եւ շնորհալի այծեման պէս ըլլայ.
Ամէն ատեն անոր ստինքները քեզ կշտա-
ցընեն,
Ո՞ միշտ անոր սիրովը զմայլիս։
20 Եւ ինչո՞ւ, որդեակ իմ, դուն օտար կնկան
մը սիրովը զմայլիս,
Ու օտար կնկան ծոցը գրկես։
21 Վասն զի մարդուն ճամբաները Տէրոջը աչ-
քերուն առջևն են,
Ու անոր ամէն քայլերը ինծը կը կշռէ։
22 Չարագործը իր անօրէնութիւնները պիտի
բռնեն.
Ու անիկա իր մեղքին չուաններովը պիտի
բռնուի։
23 Անիկա առանց խրատի պիտի մեռնի,
Ու իր մեծ յիմարութեամբը պիտի մոլորի։

ԳԼ. Զ

1 Որդեակ իմ, թէ որ քու բարեկամիդ հա-
մար երաշխաւոր եղար,
Կամ օտար մարդու համար քոյ ձեռքդ տուիր,
2 Քու բերնիդ խօսքերովը որոգայթը ինկար,
Բերնիդ խօսքերովը բռնուեցար.

3 Որդեակ իմ, շուտով առանկ ըրէ որ ազատիս.
Որովհետև դուն քու բարեկամիդ ձեռքը մտար,
Գնա քու բարեկամիդ խոնարհէ
Ու զանիկա թախանձէ։
4 Աչքերուդ քուն՝
Ու արտևանունքներուդ նիրհում մի տար.
5 Քեզ ազատէ ինչպէս որ այծեամը որսորդէն ձեռքէն,
Կամ թռչունը հաւորսին ձեռքէն ազատի։

6 Ով ծոյլ, մրջիւնին գնա,
Անոր ճամբաները տես ու իմաստուն եղիր.
7 Վասն զի անիկա ընչ իշխան,
Ոստիկան, կամ տիրող չունի,
8 Իր կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստէ,
Իր ուտելիքը հունձքի ատեն կը ժողվէ։
9 Ով ծոյլ, մինչև ե՞րբ կը պառկիս,
Քունէդ ե՞րբ պիտի արթննաս։
10 Քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես,
Ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար.
11 Անատենը քու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի գայ,
Ու կարօտութիւնդ՝ ապառազինեալ մարդու պէս։

12 Անօրէն ու չար մարդը
Ծուռ բերանով կը շարժի.
13 Անիկա իր աչքերովը ակնարկութիւն կ'ընէ,
Ոտքերովը կը խօսի,
Ու մատներովը բան կը սորվեցընէ.
14 Անոր սրտին մէջը ծռութիւն կայ,
Միշտ չարութիւնը կը հնարէ — կռիւներ կը հանէ։

15 Աստ համար անոր կորուստը յանկարծ պիտի գայ.
Անիկա յանկարծ պիտի կոտրուի, ու անոր դարման պիտի չգտնուի։

16 Տէրը աս վեց բաներն կը զզուի,
Ու անոր հոգւոյն առջևը եօթը բան պիղծ է.
17 Ամբարտաւան աչքեր, ստախօս լեզու
Եւ անմեղ արիւն թափող ձեռքեր,
18 Չար խորհուրդներ հնարող սիրտ,
Չարութիւն ընելու համար շուտ վազող ոտքեր,
19 Ստութիւն խօսող անխրատ վկայ
Ու եղբարց մէջ կռիւներ ցանող մարդ։
20 Որդեակ իմ, քու հօրդ պատուիրանքը պահէ,
Եւ քու մօրդ օրէնքը մի մերժեր։
21 Զանոնք միշտ քու սրտիդ վրայ կապէ,
Զանոնք քու պարանոցդ կախէ։
22 Քալած ատենդ անոնք քեզի առաջնորդութիւն ընեն,
Քնացած ատենդ քեզ պահպանեն,
Ու արթնցած ատենդ քեզի հետ խօսակցին։
23 Քանզի պատուիրանքը ճրագ՝ ու օրէնքը լոյս է,
Եւ խրատին յանդիմանութիւնները կենաց ճամբայ են.
24 Որ քեզ գէշ կնիկէն՝
Օտար կնկան շողոքորթող լեզուէն պահէ։
25 Սրտիդ մէջ անոր գեղեցկութեանը մի ցանկար.
Եւ քեզ իր արտեւանունքներովը չքռնէ։
26 Վասն զի պոռնիկ կնկան պատճառաւը
Մարդ մինչև պատառ մը հացի խրթոտ է՝ ընկնայ.
Եւ ընացող առնակինը պատուական հոգին կ՝որսայ։
27 Հնար է որ մէկը իր ծոցը կրակ դնէ,
Ու հանդերձները չայրին.

28 Հնարը է որ մէկը կրակի կայծերու վրայ քալէ
Ու անոր ոտքերը չայրին ։
29 Ասոր պէս է իր դրացիին կնկանը քով գա-
ցողն ալ.
Ով որ անոր դպչի՝ անմեղ չըլլար ։
30 Գողը թէ որ անօթութեան համար ու իր
փորը կշտացընելու համար գողութիւն
ընէ,
Ձեն քամահրեր չանիւ ։
31 Սակայն թէ որ գտնուի՝ եօթնապատիկ կը
հատուցանէ,
Իր տանը բոլոր ինչքը կու տայ ։
32 Կնկան հետ շնութիւն ընողին խելքը պա-
կաս է.
Ա՛ս բանը ընողը իր հոգին կը կորսընցընէ ։
33 Անիկա վէրք ու անարգանք կը գտնէ,
Եւ անոր նախատինքը անջնջելի է ։
34 Քանզի նախանձը էրկանը կատաղութիւնն է,
Ու անիկա վրէժխնդրութեան օրը չխնայեր.
35 Անիկա բնաւ մէկ փրկանքի մը չնայիր,
Կաշառք ալ շատցընելու ըլլա՝ անիկա չհա-
ճիր ։

ԳԼ. Է

1 Որդեակ իմ, պահէ իմ խօսքերս,
Ու իմ պատուիրանքներս քու քովդ ծպծկէ ։
2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ ապրիս,
Ու իմ օրէնքիս քու աչքերուդ բիբին պէս
նայէ ։
3 Զանոնք մատերուդ վրայ կապէ,
Զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ գրէ ։
4 Իմաստութեան ըսէ, Դուն իմ քոյրս ես.
Ու խոհեմութեան՝ Ծանօթ կանչէ,
5 Որ քեզ օտար կնիկէն՝

Շողոքորթութեամբ խօսող օտար կնիկէն
պահեն։
6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն՝
Իմ վանդակէս նայեցայ.
7 Եւ անմիտներուն մէջը տեսայ,
Երիտասարդներուն մէջը պակասամիտ պա-
տանի մը գտայ,
8 Որ փողոցին մէջ ան կնոջը դռնը անկիւնին
քովէն կ՚անցնէր,
Ու անոր տանը ճամբան բռնեց,
9 Երբոր իրիկուն եղաւ, օրը տարաժամեցաւ
Ու գիշերուան մութը տիրեց.
10 Եւ ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ.
Անիկա պոռնիկի կերպարանք ու նենգաւոր
սիրտ մը ունէր.
11 Անիկա աղաղակող ու անզգամ էր,
Ո՞ անոր ոտքերը իր տանը մէջ չէր կենար.
12 Երբեմն դուրսը, երբեմն հրապարակները,
Եւ ամէն անկիւնի քով դարանամուտ կ՚ըլ-
լար.
13 Զանիկա բռնեց համբուրեց,
Ու լիրբ երեսով անոր ըսաւ,
14 Իմ քովս խաղաղութեան զոհեր կան.
Ես այսօր իմ ուխտերս կատարեցի.
15 Անոր համար ելայ քեզ դիմաւորելու,
Քու երեսդ փնտռելու, ու քեզ գտայ։
16 Իմ անկողինս ծածկոցներով զարդարեր
եմ՝
Եգիպտոսի ծաղկանկար բեհեզով.
17 Անկողինիս վրայ զմուռս,
Հալուէ ու կինամոն ցաներ եմ.
18 Եկուր մինչև առտու սիրով զուարճա-
նանք,
Ու ցանկութիւններով զբօսնունք.
19 Վասն զի էրիկս տունը չէ,

Անիկա հեռու ճամբայ գնաց.
20 Ստակին քսակը իր հետը առաւ,
Եւ լուանի լման օրը իր տունը պիտի դառնայ։
21 Այսպէս իր շատ խօսքերովը զանիկա հրապուրեց,
Ու իր շրթունքներուն շողոքորթութիւնովը զանիկա ստիպեց։
22 Ան ալ շիտակ կնկանը ետևէն՝
Սպանդանոցը գացող արջառի պէս՝
Պատժուելու գացող կապուած յիմարի մը պէս կ'երթայ,
23 Մինչև որ նետը անոր լեարդը ծակէ.
Ինչպէս որ թռչուն մը արտորալով դէպ 'ի ծուղակը կ'երթայ,
Ու չգիտեր որ անիկա իր հոգւոյն համար լարուած է։
24 Եւ հիմա, ով որդիք, ինծի մտիկ ըրէք,
Ու իմ բերնիս խօսքերուն ականջ դրէք։
25 Քու սիրտդ անոր ճամբաներուն չխոտորի,
Եւ անոր շաւիղներուն մէջը չմոլորիս.
26 Վասն զի անիկա շատերը խոցոտեց ու կործանեց,
Ու անոր բոլոր մեռցուցած մարդիկը զօրաւոր էին։
27 Անոր տունը դժոխքին ճամբաներն է,
Անոնք մահուան շտեմարանները կ'իջնեն։

ԳԼ. Ը

1 Ահա իմաստութիւնը կը կանչէ,
Ու խոհեմութիւնը իր ձայնը կու տայ։
2 Անիկա բարձր տեղերու գլուխ, ճամբու վրայ
Եւ շաւիղներու մէջ կը կայնի։

3 Անիկա դռներուն քովը՝ քաղաքներուն բե-
բանը
Ո՞- դռներուն մուտքը աղաղակելով կ՚ըսէ,
4 Ով մարդիկ, ձեզի կը կանչեմ.
Եւ իմ ձայնս մարդոց որդիներուն է։
5 Ով տգէտներ, իմաստութիւն սորվեցէք.
Ով անմիտներ, իմացող սիրտ ունեցէք։
6 Լսեցէք, վասն զի ազնիւ բաներ պիտի խօ-
սիմ,
Ու իմ շրթունքներս պիտի բանամ ուղիղ
բաներ խօսելու համար։
7 Քանզի իմ քիմքս ճշմարտութիւն պիտի
խօսի
Բայց իմ շրթունքս ամբարշտութենէ կը
զզուի։
8 Բերանիս բոլոր խօսքերը արդարութեամբ են,
Եւ անոնց մէջը խոտորնակ ու ծուռ բան
չկայ։
9 Ամէնն ալ հասկըցողին ուղիղ են,
Ու գիտութիւն գտնողներուն շիտակ են։
10 Իմ խրատս առէք, և ոչ թէ արծաթ.
Ու ընտիր ոսկիէն աւելի գիտութիւնը սէրեցէք։
11 Վասն զի իմաստութիւնը գոհարներէն աղէկ
է.
Եւ բոլոր ցանկալի բաները չեն կրնար անոր
հաւասարիլ։
12 Ես իմաստութիւնս սրամտութեան հետ կը
բնակիմ,
Եւ ճարտարութեանց գիտութիւնը կը գըտ-
նեմ։
13 Տէրոջը վախը չարութիւնը ատելն է.
Ես հպարտութիւնը, ամբարտաւանութիւ-
նը, չար ճամբան
Ու նենգաւոր բերանը կ՚ատեմ.
14 Խորհուրդը և խոհականութիւնը իմս է.

Եւ եմ հանճարը՝ ու զօրութիւնը իմն է։
15 Թագաւորները ինձմով կը թագաւորեն,
Ու նախարարները ինձմով արդարութեան
կանոններ կը դնեն։
16 Ինձմով կ՚իշխեն իշխանները,
Ազնուականները՝ երկրիս բոլոր դատա-
ւորները։
17 Եւ կը սիրեմ զիս սիրողները,
Եւ զիս կանուխ փնտռողները զիս կը գտնեն։
18 Իմ քովս հարստութիւն ու փառք,
Ընտիր ստացուածք և արդարութիւն կայ։
19 Իմ պտուղս ոսկիէն ու մաքուր ոսկիէն,
Եւ իմ արդիւնքս ընտիր արծաթէն աղէկ է։
20 Եւ արդարութեան ճամբուն մէջ՝
Իրաւանց շաւիղներուն մէջ կը քալեմ,
21 Որ զիս սիրողներուն ստացուածք ժառան-
գեցընեմ.
Ու անոնց գանձերը պիտի լեցընեմ։
22 Տէրը իր ճամբուն սկիզբը՝
Իր վաղեմի գործքերէն առաջ զիս ստացեր
էր։
23 Եւ յառաջմանէ՝
Երկրիս սկիզբէն առաջ օծուեցայ։
24 Անդունդները չեղած՝
Առատ ջուրերուն աղբիւրները չեղած ես ծը-
ծած էի։
25 Լեռները չտեղաւորուած՝
Բլուրներէն առաջ ես ծնած էի։
26 Տակաւին երկիրը ու բաց տեղուանքը
Եւ աշխարհիս հողերուն առջինը չտեղծած,
27 Երբոր երկինքները կը պատրաստէր.
Ու անդնդոց երեսին վրայ կամար կը ձգէր,
ես հոն էի։
28 Երբոր վերի ամպերը կ՚ուժովցընէր,
Եւ անդնդոց աղբիւրները կը հաստատէր,

29 Երբոր ծովուն կանոն կը դնէր,
Որ ջուրերը իր հրամանէն դուրս չելլեն,
Ո– երբոր երկրիս հիմերը կը ձգէր,
30 Անատենը ես անոր քովը ճարտարապետ էի,
Եւ ամէն օր անոր զուարճութիւն էի,
Ո– միշտ անոր առջևը կ'ուրախանայի։
31 Ես աշխարհիս մէջ ու– անոր երկրին վրայ
կ'ուրախանայի,
Ու իմ զուարճութիւնս մարդոց որդիներուն
հետ էր։
32 Եւ հիմա, ով որդիք, ինծի մտիկ ըրէք.
Վասն զի իմ ճամբաներս պահողները երջա-
նիկ կ'ըլլան։
33 Խրատ մտիկ ըրէք ու իմաստուն եղէք,
Ու զանիկա մի մերժէք։
34 Երանի ան մարդուն՝ որ ինծի մտիկ կ'ընէ,
Ամէն օր իմ դռներուս քովը կը հսկէ,
Եւ իմ դրանդիքներս կը դիտէ։
35 Ինչու որ զիս գտնողը կեանք կը գտնէ,
Ու Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ։
36 Բայց ինծի դէմ մեղանչողը իր հոգւոյն ա-
նիրաւութիւն կ'ընէ.
Բոլորս զիս ատողները մահը կը սիրեն։

ԳԼ. Թ

1 Իմաստութիւնը իր տունը շինեց,
Ո– իր եօթը սիւները կանգնեց.
2 Իր անասունները մորթեց, իր գինին խառ-
նեց
Ու իր սեղանը պատրաստեց։
3 Անիկա իր աղախիններները խրկեց,
Ո– քաղաքին բարձր տեղերուն վրայ կը
կանչէ.
4 Ով որ պարզամիտ է՝ թող հոս գայ.

Ու պակասամիտ եղողին կ՚ըսէ,
5 Եկէք իմ հացէս կերէք,
Ու խառնած գինիէս խմեցէք.
6 Ցիմարութիւնը թողուցէք՝ որ ապրիք,
Ու խոհեմութեան ճամբուն մէջ քալեցէք։
7 Ծաղը ընողը յանդիմանողը իրեն անարգանք՝
Ու ամբարիշտը խրատողը իրեն արատ կը վաստակի։
8 Ծաղը ընողը մի յանդիմաներ, որ չըլլայ թէ քեզի թշնամի ըլլայ.
Իմաստունը յանդիմանէ, ու քեզ պիտի սիրէ
9 Իմաստունին խրատ տուր, և աւելի իմաստուն պիտի ըլլայ.
Արդար մարդուն սորվեցուր, ու էր իմաստութիւնը պիտի աւելցընէ։
10 Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է,
Ու Ամենասուրբին գիտութիւնը հանճար է։
11 Վասն զի քու օրերդ ինծմով պիտի շատնան,
Եւ քեզի կենաց տարիներ պիտի աւելնան։
12 Թէ որ իմաստուն ես, քեզի իմաստուն ես,
Ու թէ որ ծաղը ընող ես, անոր պտուղը միայնակ դուն պիտի կրես։
13 Անզգամ կնիկը աղաղակող կ՚ըլլայ։
Անիկա անմիտ է ու բան մը չգիտեր։
14 Եւ քաղաքին բարձր տեղուանքը՝
Իր տանը դուռը աթոռի վրայ կը նստի,
15 Որ փրենց ճամբան շիտակ գացող
Անցաւորները կանչէ,
16 Ով որ պարզամիտ է թող հոս գայ.
Ու պակասամիտ եղողին կ՚ըսէ,
17 Գողցուած ջուրերը անոյշ են,
Եւ գաղտուկ հացը համով կ՚ըլլայ։

18 Բայց անիկա չգիտեր որ ան տեղը մեռելներ կան,
Ո՞ անոր հրաւիրած մարդիկը դժոխքին անդունդներուն մէջն են։

ԳԼ. Ժ

Սողոմոնին առակները։

1 Իմաստուն տղան իր հայրը կ՚ուրախացընէ.
Բայց անմիտ տղան իր մօրը տրտմութիւն է։
2 Անօրէնութեան գանձերը օգուտ չեն ըներ.
Բայց արդարութիւնը մահուանէ կ՚ազատէ։
3 Տէրը արդարին հոգին անօթի չթողուր,
Բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խափանէ։
4 Ծոյլ ձեռքով բանողը աղքատ կ՚ըլլայ,
Բայց ժիր մարդոց ձեռքը հարստութիւն կը բերէ։
5 Ան որ ամառը կը ժողվէ՝ իմաստուն տղայ է.
Հունձքի ատեն քնացողը ամօթոյ պատճառ եղող տղայ է։
6 Արդարին գլխուն վրայ օրհնութիւններ կան.
Բայց բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ։
7 Արդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ՚ըլլայ.
Բայց ամբարիշտներուն անունը կը փտի։
8 Իմաստուն սիրտ ունեցողը պատուիրանքները կը բռնէ.
Բայց յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
9 Կատարելութեամբ քալողը ապահովութեամբ կը քալէ.
Բայց իր ճամբաները ծռողը պիտի ճանչցուի։
10 Աչքով ակնարկութիւն ընողը նեղութիւն կու տայ.

Ու յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
11 Արդարին բերանը կենաց աղբիւր է.
Բայց բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ։
12 Ատելութիւնը կռիւներ կը հանէ.
Բայց սէրը ամէն յանցանքները կը ծածկէ։
13 Իմաստունին շրթանցը վրայ իմաստութիւն կը գտնուի.
Բայց պակասամիտ եզողին կռնակին համար գաւազան պէտք է։
14 Իմաստունները գիտութիւն կը գանձեն.
Բայց յիմարին բերանը կործանման մօտ է։
15 Հարուստին ճոխութիւնը իր ամուր քաղաքն է.
Բայց տնանկներուն աղքատութիւնը իրենց կործանումն է։
16 Արդարին գործը կենաց համար է.
Իսկ ամբարշտին արդիւնքը մեղաց համար է։
17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է.
Բայց յանդիմանութիւնը մերժողը կը մոլորի։
18 Ատելութիւնը ծածկողը ստախօս շրթունք ունի,
Ու բամբասանք հանողը անմիտ է։
19 Շատ խօսքերու մէջ յանցանք պակաս չէ.
Բայց իր շրթունքները զսպողը խելացի է։
20 Արդարին լեզուն ընտիր արծաթ է.
Ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի։
21 Արդարին շրթունքները շատերուն առաջնորդութիւն կ'ընեն.
Բայց յիմարները խելքի պակասութենէն կը մեռնին։
22 Տէրոջը օրհնութիւնն է որ հարստութիւն կու տայ,
Ու անոր հետ տրտմութիւն չխառներ։

23 Զարութիւն ընելը յիմարին զբօսանքն է.
Բայց խոհեմ մարդուն՝ իմաստութիւնը։
24 Զար մարդուն վախցած բանը իր վրայ կու գայ.
Բայց արդարներուն փափագը կը լեցուի։
25 Մրրիկը անցնելուն պէս ամբարիշտը բնաջինջ կ'ըլլայ.
Բայց արդարը յաւիտենական հիմ ունի։
26 Ինչպէս է քացախը ակռաներուն, և ծուխը աչքերուն,
Ծոյլն ալ զինքը խրկողներուն այնպէս է։
27 Տէրոջը վախը օրեր կ'աւելցընէ.
Բայց ամբարիշտներուն տարիները պիտի կարճընան։
28 Արդարներուն յոյսը ուրախութիւն է.
Բայց ամբարիշտներուն ակնկալութիւնը պիտի կորսուի։
29 Տէրոջը ճամբան արդարին զօրութիւն է.
Բայց անօրէնութիւն գործողներուն կործանում է։
30 Արդարը պիտի չսասանի յաւիտեան.
Բայց ամբարիշտները երկրի վրայ պիտի չըբնակին։
31 Արդարին բերանը իմաստութիւն կը բղխէ.
Բայց նենգաւոր լեզուն պիտի կտրուի։
32 Արդարին շրթունքները հաճոյ բանը գիտեն,
Բայց ամբարիշտներուն բերանը՝ ֆոյն նենգութիւն։

ԳԼ. ԺԱ

1 Նենգութեան կշիռքը Տէրոջը առջևը պիղծ է.
Բայց ուղիղ հնգետ քարը անոր հաճոյ է։
2 Երբոր հպարտութիւնը գայ, անարգութիւնն ալ կու գայ.

Բայց իմաստութիւնը խոնարհներուն հետ է։
3 Ուղիղներուն շիտակութիւնը անոնց առաջ-
նորդութիւն կ'ընէ.
Բայց անօրէններուն ծռութիւնը զանոնք
բնաջինջ կ'ընէ։
4 Բարկութեան օրը հարստութիւնը օգուտ
մը չըներ.
Բայց արդարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ։
5 Կատարեալներուն արդարութիւնը անոնց
ճամբան կը շիտկէ.
Բայց անիրաւը իր անիրաւութեամբը կ'ին-
նայ։
6 Ուղիղներուն արդարութիւնը զանոնք կ'ա-
զատէ.
Բայց անօրէնները իրենց չարութեանը մէջ
կը բռնուին։
7 Երբոր չար մարդը մեռնի, անոր ակնկալու-
թիւնը կը կորսուի.
Եւ անօրէններուն յոյսը կը կորսուի։
8 Արդարը նեղութենէ կ'ազատի,
Ու անոր տեղը ամբարիշտը կ'երթայ։
9 Կեղծաւորը բերնովը իր դրացին կը կորսն-
ցընէ.
Բայց արդարները գիտութեամբ կ'ազատին։
10 Արդարներուն յաջողութեանը վրայ քաղա-
քը կ'ուրախանայ.
Ու երբոր չարերը կորսուին, ցնծութեան
ձայն կը լսուի։
11 Ուղիղներուն օրհնութիւնովը քաղաքը կը
բարձրանայ,
Բայց ամբարիշտներուն բերնովը կը կործանի։
12 Պակասամիտ եղողը իր դրացին կ'արհամարհէ.
Բայց խոհեմ մարդը կը լռէ։
13 Բանսարկութեան գնացողը գաղտնիքը կը
յայտնէ.

Բայց հաւատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը ծածկէ։

14 Ժողովուրդը առանց խոհականութեան կը կործանի.

Բայց խորհրդականներու բազմութեամբ փրկութիւն կ'ըլլայ։

15 Օտարականին երաշխաւոր եղողը անշուշտ չարիքի կը հանդիպի.

Բայց երաշխաւորութիւնը ատողը ապահով է։

16 Շնորհալի կնիկը պատիւ կը ստանայ.

Եւ զօրաւոր մարդիկ հարստութիւն կը ստանան։

17 Ողորմած մարդը իր անձին աղէկութիւն կ'ընէ.

Բայց անողորմ մարդը իր մարմնոյն նեղութիւն կու տայ։

18 Չար մարդը անոտի գործ կը գործէ.

Բայց արդարութիւն ցանողը ապահով վարձք կ'ունենայ։

19 Ինչպէս որ արդարութիւնը կեանց հասնելու է,

Նոյնպէս ալ չարութեան հետևողը իր մահուանը կ'երթայ։

20 Ծուռ սիրտ ունեցողները Տէրոջը առջևը պիղծ են.

Բայց ուղիղ ճամբայ քալողները անոր հաճոյ են։

21 Անօրէնները ձեռք ձեռքի տալով ձոքանէն, անպատիժ պիտի չմնան.

Բայց արդարներուն սերունդը պիտի ազատի։

22 Գեղեցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութիւն չունի, խոզին քիթը դրուած ոսկի մատանիին կը նմանի։

23 Արդարներուն ցանկութիւնը միայն բարութիւն է.

Բայց անօրէններուն ակնկալութիւնը բարկութիւն պիտի ըլլայ։

24 Մարդ կայ որ էր ապաշաւէը ցրուելով կ'աւելցընէ,
Ու մարդ ինչ որ չափէ դուրս կը խնայէ, բայց կարօտութեան կը հասնի։

25 Բարեբար անձը պիտի գիրնայ.
Եւ ան որ կ'ոռոգէ՝ ինքն ալ պիտի ոռոգուի։

26 Ցորենը պահողին՝ ժողովուրդը անէծք կուտայ.
Բայց զանիկա ծախողին գլխուն վրայ օրհնութիւն կ'ըլլայ։

27 Աղէկութեան համար փոյթ ունեցողը շնորհք կը ստանայ.
Բայց ով որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկա իրեն պիտի հանդիպի։

28 Իր հարստութեանը վրայ յոյսը դնողը պիտի իյնայ.
Բայց արդարները կանանչ տերևի պէս պիտի ծաղկին։

29 Իր տանը նեղութիւն տուողը հով պիտի ժառանգէ.
Ու յիմարը իմաստուն սիրտ ունեցողին ծառայ պիտի ըլլայ։

30 Արդարին պտուղը կենաց ծառ է.
Եւ հոգիները վաստակողը իմաստուն է։

31 Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ.
Ո՞ւր մնաց ամբարիշտը ու մեղաւորը։

ԳԼ. ԺԲ

1 Խրատը սիրողը գիտութիւնը կը սիրէ.
Ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է։

2 Բարի մարդը Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ.
Բայց Ապաշաւ նենգաւոր մարդը պիտի դատապարտէ։

3 Մարդը անիրաւութեամբ հաստատութիւն չունենար.
Բայց արդարներուն արմատը չշարժիր։
4 Առաքինի կնիկը իր երկանը պսակ է.
Բայց նախատինք բերողը անոր ոսկորներուն մէջի փտութեանը պէս է։
5 Արդարներուն մտածութիւնները իրաւունք են.
Բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նենգութիւն են։
6 Ամբարիշտներուն խօսքերը արիւնի համար դարան են.
Բայց ուղիղներուն բերանը զիրենք կ'ազատէ։
7 Ամբարիշտները կը կործանին ու բնաջինջ կ'ըլլան.
Բայց արդարներուն տունը կը հաստատուի։
8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գովուի.
Բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ'անարգուի։
9 Աննշան մարդը՝ որ ծառայ ունի,
Զինքը մեծցընող ու հացի կարօտ եղողէն աղէկ է։
10 Արդարը իր անասուններուն կենացը համար հոգ կը տանի.
Բայց ամբարիշտներուն աղիքները անողորմ են։
11 Իր երկիրը գործողը հացով կը կշտանայ.
Բայց դատարկ մարդոց հետևողը պակասամիտ է։
12 Ամբարիշտը չարերուն աւարին կը փափաքի.
Բայց արդարներուն արմատը պտուղ կուտայ։
13 Չարը էր շրթունքներուն յանցանքովը որոգայթը կ'ինայ.
Բայց արդարը նեղութենէն կ'ելլէ։
14 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքներով կը լեցուի.

Ու մարդուն ձեռաց հատուցումը իրեն պիտի դառնայ։

15 Ցիմաբին ճամբան իր աչքերուն շիտակ է.
Բայց իրատ մտիկ ընողը իմաստուն է։

16 Ցիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը.
Բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է։

17 Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը յայտնէ.
Իսկ սուտ վկան՝ նենգութիւն։

18 Մարդէն կան՝ որ իրենց շատախօսութեամբը սուրի պէս կը խոցոտեն.
Բայց իմաստուններուն լեզուն բժշկութիւն է։

19 Ճշմարտախօս շրթունքը միշտ հաստատ կը մնայ.
Բայց ստախօս լեզուն վայրկենական է։

20 Չարութիւն մտածողին սրտին մէջը նենգութիւն կ'ըլլայ.
Բայց խաղաղութեան համար խորհուրդ ընողները ուրախութիւն կ'ունենան։

21 Արդարին բնաւ չարիք չհասնիր.
Բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը լեցուին։

22 Սուտ շրթունքը Տէրոջը զզուելի է.
Բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են։

23 Խոհեմ մարդը էր գիտցածը կը ծածկէ.
Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ։

24 Ձիր մարդոյ ձեռքը կ'իշխէ,
Ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ։

25 Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա կը ծնշէ.
Բայց աղէկ խօսքը կ'ուրախացընէ զանիկա։

26 Արդարը իր ընկերին ճամբայ կը ցուցընէ.
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը մոլորցընէ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր.
Բայց ժիր մարդուն ստացուածքը պատուական է։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ.
Եւ անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ չկայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Իմաստուն տղան իր հօրը խրատը մտիկ կ'ընէ.
Բայց ծաղրը ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ չըներ։
2 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն կ'ուտէ,
Բայց անօրէններուն հոգին՝ բռնութիւն.
3 Իր բերանը զսպողը իր անձը կը պահէ.
Բայց շրթունքները լայն բացողը պիտի կորսուի։
4 Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի.
Բայց ժրաջան մարդոց հոգին կը գիրնայ։
Սուտ խօսքը արդարին ատելի է.
Բայց ամբարիշտը ամօթալից ու խայտառակ վարք ունի։
6 Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալողները կը պաշտպանէ.
Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ։
7 Կան որ զիրենք հարուստ կը ցուցընեն ու բան մը չունին,
Եւ կան որ զիրենք աղքատ կը ցուցընեն ու շատ հարստութիւն ունին։
8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստութիւնն է.

Բայց ապրանքը յանդիմանութիւն չլսեր։
9 Արդարներուն լոյսը պայծառ պիտի ըլլայ.
Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի։
10 Ցիրաւի հպարտութենէ կռիւ կը ծագի.
Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը իմաստութիւն կայ։
11 Անիրաւութեամբ ժողված հարստութիւնը պիտի պակսի.
Բայց ով աշխատութեամբը ժողվողը պիտի շատցնէ։
12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հիւանդացնէ.
Բայց փափաքին հասնիլը կեանքի ծառ մին է։
13 Խօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի.
Բայց պատուիրանքէն վախցողը վարձք պիտի առնէ։
14 Իմաստունին օրէնքը կեանքի աղբիւր է՝
Մահուան որոգայթներէն ազատ մնալու համար։
15 Բարի խոհեմութիւնը շնորհք կուտայ.
Բայց անօրէններուն ճամբան դժուարին է։
16 Ամէն խելացի իմաստութեամբ կը գործէ.
Բայց անմիտը յիմարութիւն կը տարածէ։
17 Չար պատգամաւորը թշուառութեան մէջ կ'իյնայ.
Բայց հաւատարիմ դեսպանը բժշկութիւն է։
18 Խրատ անարգողը աղքատութիւն ու ամօթ գութիւն կը կրէ.
Բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը պատիւ կը գտնէ։
19 Փափագին կատարուիլը հոգիին անոյշ է.
Ու չարագործութենէ հեռ կեանքը յիմարներուն զզուելի է։
20 Իմաստուններուն հետ քալողը իմաստուն կ'ըլլայ.

Բայց անմիտներուն հետ ընկերացողը չար կ'ըլլայ։

21 Մեղաւորներուն ետեւէն ճախորդութիւն կ'երթայ։

Բայց արդարներուն բարիք կը հատուցուի։

22 Բարի մարդը իր որդւոցը որդիներուն ժառանգութիւն կը թողու։

Բայց մեղաւորին ստացուածքը արդարին համար կը պահուի։

23 Աղքատներուն մշակած երկրին մէջը շատ ուտելիք կայ։

Բայց մոռդ կայ որ անիրաւութենէ կը կորսուի։

24 Գաւազանին խնայողը իր որդին կ'ատէ։

Բայց զանիկա սիրողը կանուխկէկ կը խրատէ։

25 Արդարը մինչև իր անձին կշտանալը կ'ուտէ։

Բայց ամբարիշտներուն փորը կարօտութիւն պիտի քաշէ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Իմաստուն կնիկները իրենց տունը կը շինեն։

Բայց յիմար կնիկը զանիկա իր ձեռքովը կը փլցընէ։

2 Իր ուղղութեանը մէջ քալողը Տէրոջմէ կը վախնայ։

Բայց ծուռ ճամբայ ունեցողը զանիկա կ'անարգէ։

3 Յիմարին բերանը հպարտութեան գաւազան կայ։

Բայց իմաստուններուն շրթունքները զիրենք կը պահեն։

4 Ուր որ արջառ չկայ, մսուրը մաքուր կը մնայ։

Իսկ արդիւնքին առաւութիւնը եղին զօրութենէն առաջ կու գայ։

5 Ճշմարտութեան վկան սուտ չխօսիր.
Բայց անիրաւ վկան սուտութիւններ կը թափէ բերանէն։

6 Դաղը ընողը իմաստութիւն կը փնտռէ ու չգտներ.
Բայց իմաստուններուն համար գիտութիւնը դիւրին է։

7 Ցիմար մարդէն հեռացիր,
Որովհետև կ'իմանաս որ իմաստուն շրթունքներ չունի։

8 Խելացի մարդուն իմաստութիւնը իր ճամբան հասկընալն է.
Բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգութիւն է։

9 Ցիմարները յանցանքը ծաղր կ'ընեն.
Բայց ուղիղներուն մէջը ներողամտութիւն կայ։

10 Մարդուն սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ.
Ու անոր ուրախութեանը ուրիշը մասնակից չըլլար։

11 Ամբարիշտներուն տունը պիտի կործանի.
Բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի։

12 Ճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երևնայ,
Բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։

13 Ծիծաղելու ատենն ալ մարդուն սիրտը տրտմութիւն կը գգայ,
Եւ ուրախութեան վախճանը սուգ կ'ըլլայ։

14 Ապականած սիրտը իր ճամբաներէն՝
Ու բարի մարդը ինքիրմէն պիտի կշտանայ։

15 Միամիտ մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ.
Բայց խելացին իր քայլերը կը քննէ։

16 Իմաստունը կը վախնայ ու չարութենէ կը
փախչի.
Բայց անմիտը կը հպարտանայ ու յանձնա-
պատան կ՚ըլլայ։
17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն կ՚ընէ.
Ու նենգամիտ մարդը ատելի է։
18 Անխոհեմները անմտութիւն կը ժառանգեն.
Բայց խելացիները գիտութեամբ կը պսակ-
կուին։
19 Չարերը բարիներուն առջևը կը խոնարհին,
Եւ ամբարիշտները՝ արդարներուն դրանը քովը։
20 Աղքատը մինչև անգամ իր ընկերին ատելի է.
Բայց հարուստին բարեկամները շատ են։
21 Իր ընկերը անարգողը մեղք կը գործէ.
Բայց աղքատին ողորմութիւն ընողը երա-
նելի կ՚ըլլայ։
22 Ահա չարութիւն մտածողները կը մոլորին.
Բայց բարութիւն մտածողներուն ողորմու-
թիւն ու ճշմարտութիւն կ՚ըլլայ։
23 Ամէն աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ.
Բայց դատարկաբանութիւնը միայն կաւ-
տութեան ՝ի՛ փանէ մարդը։
24 Իմաստուններուն հարստութիւնը իրենց պը-
սակն է.
Բայց անմիտներուն բարձրութիւնը յիմա-
րութիւն է։
25 Հաւատարիմ վկան հոգիներ կ՚ազատէ.
Բայց խարդախը ստութիւններ դուրս կու-
տայ։
26 Ցէրոջը վախին մէջ հաստատ վստահութիւն
կայ.
Ու անոր որդիքը ապաւէն պիտի ունենան։
27 Ցէրոջը վախը կենաց աղբիւր է՝
Մահուան որոգայթներէն ազատ մնալու հա-
մար։

28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թագաւորին պատիւն է.
Բայց ժողովուրդին նուազութիւնը իշխանին կործանումն է։
29 Երկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ է.
Իսկ կարճամիտը շատ յիմարութիւն կ'ընէ։
30 Հանդարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է.
Բայց նախանձը ոսկորներուն փտութիւն է։
31 Աղքատին զրկանք ընողը անոր Ստեղծիչը կ'անարգէ.
Բայց տնանկին ողորմութիւն ընողը զԱնիկա կը պատուէ։
32 Ամբարիշտը իր չարութեանը համար կը վռընտուի.
Բայց արդարը իր մահուան ատենը ապաւէն կ'ունենայ։
33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն կը հանգչի.
Իսկ յիմարներուն ներսը եղածը կը ճանչցուի։
34 Արդարութիւնը ազգը կը բարձրացընէ.
Բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարգանք է։
35 Խոհեմ ծառային՝ թագաւորը կը հաճի.
Բայց նախատինք բերող ծառային կը բարկանայ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մեղմ պատասխանը սրտմտութիւնը կ'դիջեցընէ.
Բայց խիստ խօսքը բարկութիւնը կը գրգռէ։
2 Իմաստուններուն լեզուն գիտութիւնը հաճոյ կ'երևցընէ.
Բայց անմիտներուն բերանը յիմարութիւն կը բղխէ.
3 Տէրոջը աչքերը ամէն տեղ
Չարերը ու բարիները կը դիտեն։

4 Խաղաղասէր լեզուն կենաց ծառ է.
Բայց խռովարար լեզուն սիրտ կը կոտրէ։
5 Ցիմարը իր հօրը խրատը կ՝անարգէ.
Բայց յանդիմանութեան հնազանդողը խելացի կ՝ըլլայ։
6 Արդարին տունը մեծ գանձ կայ.
Բայց ամբարշտին եկամուտներուն մէջը խռովութիւն կայ։
7 Իմաստուններուն շրթունքները գիտութիւն կը տարածեն.
Բայց յիմարներուն սիրտը այնպէս չէ։
8 Ամբարիշտներուն զոհը Տէրոջը առջևը պիղծ է.
Բայց ուղիղներուն աղօթքը անոր ընդունելի է։
9 Տէրը ամբարշտին ճամբայէն կը զզուի,
Բայց արդարութեան հետևողը կը սիրէ։
10 Ո՞ղէղ ճամբան մերժողին գէշ պատիժ կ՝ըլլայ.
Ո՞ յանդիմանութիւնը ատողը պիտի մեռնի։
11 Դժոխքը ու կորուստը Տէրոջը առջևն է.
Որչափ աւելի մարդոց որդիներուն սիրտերը։
12 Ծաղր ընողը իր յանդիմանիչը չսիրեր,
Եւ իմաստուններուն քովը չերթար։
13 Ուրախ սիրտը երեսը կը զուարթացընէ.
Բայց սրտին տրտմութենէն հոգին կը ճընշուի։
14 Հանճարեղ սիրտը գիտութիւն կը փնտռէ.
Բայց անմիտներուն բերանը յիմարութեամբ կը սնանի։
15 Վշտալից մարդուն ամէն օրերը գէշ են.
Բայց ուրախ սիրտը մշտնջենաւոր կոչունքի մէջ է։
16 Աւելի աղէկ է քիչ բանը Տէրոջը վախովը,
քան թէ մեծ գանձը՝ խռովութիւնով։

17 Աւելի աղէկ է սէր եղած տեղը խոտեղէն
կերակուրը,
Քան թէ գէր զուարակը՝ ատելութիւնով։
18 Բարկասիրտ մարդը վէճ կը հանէ.
Բայց երկայնամիտը կռիւը կը դադրեցընէ։
19 Ծոյլին ճամբան փշեղէն ցանկի պէս է.
Բայց ուղիղներուն ճամբան բանուկ է։
20 Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացընէ.
Բայց անմիտ մարդը իր մայրը կ'անարգէ։
21 Պակասամիտ մարդուն՝ յիմարութիւնը զբօ-
սանք է.
Բայց իմաստուն մարդը կ'ուղղէ էր ընթացքը։
22 Առանց խորհուրդի՝ դիտաւորութիւնները
կը ցրուին.
Բայց խորհրդականներուն շատութիւնովը
կը հաստատուին։
23 Մարդը իր բերնին պատասխանովը կ'ուրա-
խանայ.
Ու ատենովը ըսուած խօսքը որչափ դեղե-
ցիկ է։
24 Կենաց ճամբան խոհեմ մարդը դէպ 'ի վեր
կը գնէ,
Որ վարի դժոխքէն հեռանայ։
25 Տէրը հպարտներուն տունը կը կործանէ,
Բայց որբևարիին սահմանը կը հաստատէ։
26 Չար մարդուն խորհուրդները Տէրոջը առ-
ջևը պիղծ են.
Բայց պարկեշտներուն խօսքերը հաճելի են։
27 Ագահութեան անձնատուր եղողը իր տունը
խռովութեան մէջ կը ձգէ.
Բայց կաշառքներէ զզուողը պիտի ապրի։
28 Արդարին սիրտը՝ տալու պատասխանը կը
մտածէ.
Բայց ամբարիշտներուն բերանը չարիք կը
բղխէ։

29 Տէրը ամբարիշտներէն հեռու է,
Բայց արդարներուն աղօթքը կը լսէ։
30 Աչաց լոյսը սիրտը կ՚ուրախացընէ.
Բարի լուրը ոսկորները կը գիրցընէ։
31 Կենաց յանդիմանութիւնը լսող ականջը
Իմաստուններուն մէջը կը բնակի։
32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ՚անարգէ.
Բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը խելք
կը վաստակի։
33 Տէրոջը վախը իմաստութեան խրատն է,
Ու փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ՚երթայ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Սրտին տրամադրութիւնները մարդուն կը
վերաբերին.
Բայց լեզուին պատասխանը Տէրոջմէն է։
2 Մարդուն ամէն ճամբաները իրեն մաքուր
կ՚երևնան.
Բայց Տէրը հոգիները կը կշռէ։
3 Քու գործքերդ Տէրոջը յանձնէ,
Եւ քու խորհուրդներդ պիտի հաստատուին։
4 Տէրը ամէն բան իր նպատակին համար ըս-
տեղծեց,
Ու ամբարիշտն ալ՝ ձախորդ օրուան համար։
5 Ամէն սրտով հպարտները Տէրոջը առջևը
պիղծ են,
Ու՝ թէև ձեռք ձեռքի փոխուի դաբաստին, ան-
պատիժ պիտի չմնան։
6 Ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ անօրէ-
նութիւնը կը քաւուի,
Ու Տէրոջը վախովը մարդ չարութենէ կը
հեռանայ։
7 Երբոր Տէրը մարդուն ճամբաներուն կը հաճի,
Մինչև անդամ անոր թշնամիները կը հաշ-
տեցընէ անոր հետ։

8 Աղէկ է քիչ բան արդարութեամբ,
Քան թէ մեծ եկամուտներ անիրաւութեամբ։
9 Մարդուն սիրտը իր ճամբան կը հնարէ.
Բայց անոր քայլերը Տէրը կ՚ուղղէ։
10 Թագաւորին շրթունքներուն վրայ աստուա-
ծային ազդեցութիւն կայ.
Անոր բերանը դատաստանի մէջ չսխալիր։
11 Ուղիղ կշռորդը և կշիռքը Տէրոջն է.
Մախուզին ամէն հնար-էն քարերը անոր գործ-
քըն են։
12 Չարագործութիւնը թագաւորներուն զըզ-
ուելի է.
Վասն զի աթոռը արդարութեամբ կը հաս-
տատուի։
13 Արդար շրթունքները թագաւորներուն հա-
ճելի են,
Ու շիտակ խօսողը կը սիրեն։
14 Թագաւորին բարկութիւնը մահուան դես-
պաններու պէս է.
Բայց իմաստուն մարդը զանիկա կ՚իջեցընէ։
15 Թագաւորին երեսին լոյսը կեանք է,
Ու անոր հաճութիւնը վերջի անձրևին ամ-
պին պէս է։
16 Իմաստութիւն ստանալը ոսկիէն որչափ ա-
ղէկ է,
Եւ հանճար վաստակիլը արծաթէն աւելի
ընտիր է։
17 Ուղիղներուն մեծ ճամբան չարութենէ հրա-
ժարիլն է.
Իր ճամբուն զգուշութիւն ընողը իր հոգին
կը պահէ։
18 Խոտորածին առջևէն՝ հպարտութիւն,
Ու կործանման առջևէն ամբարտաւանու-
թեան ոգին կ՚երթայ։
19 Խոնարհներուն հետ խոնարհ ըլլալը՝

Հպարտներուն հետ աւար բաժնելէն աղէկ է։
20 Գործքի մէջ խելացութեամբ վարուողը բարիք կը գտնէ.
Ու Տէրոջը ապաւինողը երանելի է։
21 Իմաստուն սիրտ ունեցողը խոհեմ կ'ըսուի.
Եւ շրթանց քաղցրութիւնը գիտութիւն կ'աւելցնէ։
22 Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց աղբիւր է.
Բայց յիմարներուն խրատը յիմարութիւն է։
23 Իմաստունին սիրտը իր բերնին իմաստութիւն կու տայ,
Ու իր շրթունքներուն գիտութիւն կ'աւելցընէ։
24 Վայելուչ խօսքերը մեղրի խորիսխին պէս է.
Հոգիին քաղցր ու ոսկորներուն բժշկութիւն է։
25 Ճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երևնայ,
Բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է
26 Աշխատող անձը իրեն համար կ'աշխատի.
Քանզի իր բերանը կը պահանջէ իրմէ։
27 Անօրէն մարդը չարութիւն կը փորէ,
Ու անոր շրթունքներուն վրայ իբր թէ այրող կրակ մը կայ։
28 Ծուռ մարդը կռիւ կը հանէ,
Եւ քսուն մտերիմ բարեկամները կը զատէ։
29 Անօրէն մարդը իր ընկերը կը խաբէ,
Ու զանիկա դէշ ճամբաներ կը տանի.
30 Նենգութիւններ մտածելու համար աչքերը կը գոցէ,
Եւ շրթունքները խածնելով չարութիւնը կը կատարէ։
31 Մազի ճերմկութիւնը փառաց պսակ է,
Թէ որ անիկա արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի։

32 Երկայնամիտ մարդը հզօր մարդէն աղէկ է,
Ու իր ոգին զսպողը՝ քաղաք առնողէն։
33 Վիճակը ծոցը կը ձգուի,
Բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոջմէ է։

ԳԼ. ԺԷ

1 Աղէկ է պատառ մը չոր հաց խաղաղութիւնով,
Քան թէ տուն մը լեցուն զոհեր՝ կռիւով։
2 Խոհեմ ծառան նախատինք բերող որդիին կ'իշխէ,
Ու եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին կ'առնէ։
3 Արծաթի համար հալոց և ոսկիի համար քուրայ կայ.
Բայց սիրտերը փորձողը Տէրն է։
4 Չար մարդը անիրաւին շրթանցը մուրիկ կ'ընէ,
Ու ստախօսը ճնաակար լեզուին ականջ կը դնէ։
5 Աղքատը ծաղր ընողը անոր Ստեղծիչը կ'անարգէ,
Եւ ճախորդութեան վրայ ուրախացողը անպատիժ պիտի չմնայ։
Որդւոց որդիները ծերերուն պսակն է,
Եւ որդւոց պարծանքը իրենց հայրերն են։
7 Ընտիր խօսքը անզգամին չվայլեր.
Որչափ աւելի ստախօս շրթունքը՝ ապնուականին։
8 Պարգևը՝ զոյրծածողին առջևը պատուական զոհարի պէս է,
Ուր որ դառնայ՝ յաջողութիւն կը գտնէ։
9 Ցանցանքը ծածկողը բարեկամութիւն կը փնտռէ.

Բայց զանիկա պատմողը մտերիմ բարեկամ-
ները կը զատէ ։
10 Խոհեմ մարդուն աւելի կ'ազդէ դէպ յանդի-
մանութիւնը,
քան թէ հարիւր գ-ողանէ հարուած՝ յի-
մարին ։
11 Չար մարդը միշտ ապստամբութիւն կը փըն-
տրուէ,
Ու անոր խիստ պատգամաւոր կը խրկուի ։
12 Ալ աղէկ է ձագերը գողցուած արջուն առ-
ջևը ելլել,
քան թէ յիմարի մը՝ անոր յիմարութեան
առեանը ։
13 Ով որ աղէկութեան փոխարէն չարիք կը հա-
տուցանէ,
Չարիքը անոր տունէն պակաս պիտի չըլլայ ։
14 Կռիւին սկզբնաւորութիւնը ջուրին արձակ-
մանը կը նմանի.
Ուրեմն վէճը չբռընկած՝ ետ քաշուէ ։
15 Ամբարիշտը արդարացընողը՝ և արդարը ամ-
բարիշտ հանողը՝
Երկուքն ալ Տէրոջը առջևը պիղծ են ։
16 Իմաստութիւնը ծախու առնելու գինը ի՞նչ
օգուտ ունի յիմարին ձեռքը,
Որովհետև խելք չունի ։
17 Բարեկամը ամէն ատեն կը սիրէ,
Ու եղբայրը նեղութեան օրէնի համար ծը-
նած է ։
18 Պակասամիտ մարդը ձեռքը կու տայ,
Ու իր բարեկամին համար երաշխաւոր կ'ել-
լայ ։
19 Կռիւ սիրողը յանցանք կը սիրէ.
Իր դուռը բարձրացընողը էջ կործանումը կը
փնտռէ ։
20 Ծուռ սիրտ ունեցողը աղէկութիւն չգտներ,

Ու նենգաւոր լեզուով մարդը չարիքի մէջ կ'իյնայ։
21 Ցիմարը ծնանողը տրտմութիւն կը կրէ,
Եւ անզգամին հայրը չուրախանար։
22 Ուրախ սիրտը դեղի պէս օգտակար է.
Բայց կոտրած սիրտը ոսկորները կը չորցընէ։
23 Անօրէն մարդը գ—ոէշէն ծոցէն կաշառք կ'առնէ,
Որ արդարութեան ճամբաները ծռէ։
24 Իմաստութիւնը խոհեմ մարդուն առջևն է.
Բայց յիմարին աչքերը երկրին ծայրերն են։
25 Ցիմար տղան՝ իր հօրը տրտմութիւն
Ու զինքը ծնանողին դառնութիւն կ'ըլլայ։
26 Աղէկ չէ արդարէն տուգանք առնելը,
Ոչ ալ իշխանները ծեծելը՝ իրաւունք ընելուն համար։
27 Իր խօսքերը զսպողը իմաստուն է,
Ու երկայնամիտ մարդը հանճարեղ է.
28 Ցիմարը անգամ թէ որ լուռ կենայ, իմաստուն՝
Ո— իր շրթունքները գոցողը հանճարեղ կը սեպուի։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ինքնահաճոյ մարդը էր ցանկութիւնը կը փնտռէ
Ամէն խորհուրդի դէմ կը կենայ։
2 Ցիմարը խոհեմութենէ չախորժեր,
Հապա իր սրտին մէջ եղածը յայտնել կ'ուզէր։
3 Երբոր ամբարիշտը գայ, անարգութիւն ալ կու գայ,
Ու նախատինքի հետ խայտառակութիւն։
4 Մարդուն բերնին խօսքերը խորունկ ջուրեր են.

Իմաստութեան աղբիւրը առատաբուղխ գետ է։
5 Դատաստանի մէջ արդարը սուտ հանելու համար՝
Ամբարշտին աչառութիւն ընելը աղէկ չէ։
6 Անմիտ մարդուն շրթունքները կռիւի մէջ կը մտնեն,
Ու անոր բերանը ծեծը կը կանչէ։
7 Անմիտ մարդուն բերանը իրեն կործանում է,
Եւ անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է։
8 Քսու մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են,
Ու անոնք մինչև փորին շտեմարանները կ'իջնեն։
9 Ան որ իր գործքին մէջ թոյլ է,
Շռայլ մարդուն եղբայրն է։
10 Տէրոջը անունը ամուր աշտարակ է.
Արդարը անոր կը դիմէ, ու ապահով ապաստանարան կ'ունենայ։
11 Հարուստին ստացուածքը իր ամուր քաղաքն է,
Ու անոր երևակայութեանը մէջ բարձր բերդի պէս է։
12 Կոտորածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հպարտանայ.
Բայց փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ։
13 Ով որ բան մը չլսած պատասխան կու տայ,
Յիմարութիւն ու նախատինք է անոր։
14 Մարդուն հոգին իր հիւանդութեանը կը համբերէ.
Բայց վիրաւորուած հոգին ո՞վ կրնայ միխիթարել։
15 Խոհեմին սիրտը գիտութիւնը կը վաստակէ.

Եւ իմաստուններուն ականջը գիտութիւն
կը փնտռէ։
16 Մարդուն ընծան անոր ճամբայ կը բանայ,
Ու զանիկա մեծերուն առջևը կը տանի։
17 Իր դատը առաջ սկսողը իրաւունք ունեցող
կը թեղուէ.
Բայց երբոր իր ոտիսը գայ՝ զանիկա կը քննէ։
18 Վիճակը վէճերը կը դադրեցընէ,
Ու զօրաւորներուն մէջտեղը որոշում կ'ընէ։
19 Վշտացած եղբայր մը ամուր քաղաքէն անա-
ռնէն է,
Եւ անոր վէճերը բերդի մը նիգերուն կը նը-
մանին։
20 Մարդ իր բերնին պտուղէն իր փորը կը կըշ-
տացընէ,
Ու իր շրթունքներուն արդիւնքէն կը կշտա-
նայ։
21 Մահը ու կեանքը լեզուին ձեռքն է,
Եւ զանիկա սիրողները անոր պտուղը կ'ու-
տեն։
22 Առաքինի կնիկ գտնողը բարիք կը գտնէ,
Ու Տէրոջմէն շնորհք մը կը ստանայ։
23 Աղքատը աղաչելով կը խօսի,
Բայց հարուստը խիստ պատասխան կու տայ։
24 Բարեկամներ ունեցող մարդը բարեկամու-
թիւն ընելու է.
Ու եղբօրմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Իր կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը
Ներենդաւոր շրթունք ունեցող յիմարէն ա-
ղէկ է։
2 Հոգիին տգիտութիւնը աղէկ չէ,
Ու ոտքերովը արտորացողը կը սահի։

3 Մարդուն յիմարութիւնը անոր ճամբան
կ՚աւրէ,
Եւ անոր սիրտը Տէրոջը դէմ տրտունջ կ՚ընէ։
4 Հարստութիւնը շատ բարեկամներ կ՚աւելցընէ.
Բայց աղքատը իր բարեկամէն կը զատուի։
5 Սուտ վկան անպարտ պիտի չմնայ,
Ու ստութիւններ խօսողը պիտի չազատի։
6 Շատերը առատաձեռն մարդուն հաճութիւնը կը փնտռեն,
Ու ամէն մէկը պարգևատու մարդուն բարեկամ կ՚ըլլայ։
7 Աղքատին բոլոր եղբայրները անկէ կը զզուին.
Անոր բարեկամները՝ ալ աւելի անկէ կը հեռանան.
Անիկա ոչինչ խօսքերու ետևէ կ՚ինայ։
8 Խելք վաստակողը իր հոգին կը սիրէ.
Իմաստութիւն պահողը բարիք պիտի գտնէ։
9 Սուտ վկան անպարտ պիտի չմնայ,
Ու ստութիւններ խօսողը պիտի կորսուի։
10 Ցիմարին փափկութիւն չվայլեր.
Որչափ աւելի ծառայի մը՝ իշխաններու վրայ իշխել։
11 Մարդուն խոհեմութիւնը անոր բարկութիւնը կը զսպէ,
Եւ յանցանք ներելը անոր պարծանք է։
12 Թագաւորին բարկութիւնը առոյգ առիւծի մռնչիւնին կը նմանի,
Իսկ անոր հաճութիւնը խոտի վրայի ցօղին պէս է։
13 Անմիտ տղան իր հօրը թշուառութիւնն է,
Ու կնկան կռիւները շարունակ կաթիլներու պէս են.
14 Տունը ու ստացուածքը հայրերէն ժառանգութիւն են.

Բայց խոհեմ կնիկը Տէրոջմէ է։
15 Ծուլութիւնը խորունկ քուն կը բերէ,
Եւ թոյլ մարդը անօթի կը մնայ։
16 Պատուիրանքը պահողը իր հոգին կը պահէ.
Իր ճամբաները անարգողը պիտի մեռնի։
17 Աղքատին ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կուտայ,
Ու անիկա անոր հատուցում պիտի ընէ։
18 Քանի որ յոյս կայ՝ տղայդ խրատէ,
Եւ անոր մահուանը կամակից մի ըլլար։
19 Խիստ բարկացող մարդը փնաս կը կրէ.
Վասն զի թէ որ անգամ մը ազատես՝ նորէն ընելու ես։
20 Խրատը լսէ և կրթութիւնը ընդունէ,
Որ քու ետքի ատենդ իմաստուն ըլլաս.
21 Մարդուն սրտին մէջը շատ դիտաւորութիւններ կան,
Բայց Տէրոջը խորհուրդը հաստատուն պիտի մնայ։
22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր փառքն է.
Ու աղքատը ստախօսէն աղէկ է։
23 Տէրոջը երկիւղը կենաց պատճառ է,
Եւ զանիկա ունեցողը կուշտ կը պառկի, առանց ճախորդութեան չհանդիպիր։
24 Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ,
Ու զանիկա իր բերանը անգամ չդարձներ։
25 Ծաղր ընողը ծեծէ, ու միամիտը խելացի կ'ըլլայ,
Եւ թէ որ իմաստունը յանդիմանես՝ հանճարը կը հասկնայ։
26 Իր հայրը կործանողը ու էր մայրը վռնտողը
Ամօթ ու նախատինք բերող տղայ մըն է։
27 Որդեակ իմ, եթէ կեցիր ան խրատը մոռիկ ընելէն,

Որ էջ իմաստութեան խօսքերէն կը խոտորցընէ։
28 Զար վկան արդարութիւնը ծաղր կ'ընէ,
Ու ամբարիշտներուն բերանը անիրաւութիւն կը կլլէ։
29 Ծաղր ընողներուն համար դատաստաններ՝
Եւ անմիտներուն կռնակին համար ծեծեր պատրաստուած են։

ԳԼ. Ի

1 Զինին ծաղր ընող է, ո՜ զքին կռիւ հանող,
Եւ ով որ ասոնց անձնատուր կ'ըլլայ՝ իմաստուն չըլլար։
2 Թագաւորին ահը առոյգ առիւծի մռնչիւնին պէս է,
Ու զանիկա բարկացընողը իր անձին վնաս կ'ընէ։
3 Կռիւէն ետ կենալը մարդուն փառք է.
Բայց ամէն յիմար կռուասէր է։
4 Ծոյլը՝ Զմեռ է ըսելով, գետինը չհերկեր.
Ուստի հունձքի ատենը պիտի մուրայ, ու բան մը պիտի չունենայ։
5 Մարդու մը սրտին մէջի խորհուրդը խորունկ ջուրերու պէս է.
Բայց խելացի մարդը զանիկա կը հանէ։
6 Մարդոցմէ շատերը իրենց բարերարութիւնը կը հրատարակեն.
Բայց հաւատարիմ մարդ մը ո՞վ կրնայ գըտնել։
7 Իր անարատութեանը մէջ քալողը արդար է.
Անոր որդիները իր ետևէն երջանիկ պիտի ըլլան։
8 Դատաստանի աթոռը նստող թագաւորը
Իր աչքերովը ամէն չարիքը կը ցրուէ։

9 Ո՞վ կրնայ ըսել թէ Իմ սիրտս սրբեցի,
Իմ մեղքէս մաքրուեցայ։
10 Երկու տեսակ կշիռ է քար, երկու տեսակ չափ
Հաւասարապէս Տէրոջը առջևը պիղծ են։
11 Մինչև անգամ տղու մը վարքին մաքրութիւնը և ուղղութիւնը
Անոր գործքերէն կը հասկըցուի։
12 Լսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
Երկուքն ալ Տէրը ստեղծեր է։
13 Քունը մի սիրեր որ չըլլայ թէ աղքատանաս.
Աչքերդ բաց որ հացով կշտանաս։
14 Ծախու առնողը գէշ է, գէշ է՝ կ'ըսէ.
Բայց երբոր երթայ՝ անատեղը կը պարծենայ։
15 Ոսկի ու շատ գոհար կը գտնուի.
Բայց գիտութեան շրթունքները մեծագին զարդեր են։
16 Օտարականի մը երաշխաւոր եղողին զգեստը առ,
Եւ օտար կնկան համար երաշխաւոր եղողէն գրաւ առ։
17 Ստութեան հացը մարդուն ախորժելի է,
Բայց ետքը անոր բերանը խիճով պիտի լեցուի։
18 Դիտաւորութիւնը խորհրդով կը հաստատուի.
Ուստի խոհեմութեամբ պատերազմ ըրէ։
19 Բանսարկութեան պտըտողը գաղտնիքը կը յայտնէ.
Ուրեմն շրթունքներովը շողոքորթութիւն ընողին հետ հաղորդակցութիւն մի ըներ։
20 Ով որ իր հայրը ու մայրը կ'անիծէ,
Անոր ճրագը մութ խաւարի մէջ պիտի մարի։

21 Կայ ժառանգութիւն՝ որ սկիզբը արտորնօք
կ՝առնուի ։
Բայց անոր վերջը պիտի չօրհնուի ։
22 Զարութեան փոխարէնը հատուցանեմ մի
ըսեր ։
Տէրոջը սպասէ, ու անիկա քեզ պիտի ա-
զատէ ։
23 Երկու տեսակ նէ՛ֆ՛ քարը Տէրոջը առջևը
պիղծ է,
Ու նենգաւոր կշիռքը աղէկ չէ ։
24 Մարդուն քայլերը Տէրոջմէն է ։
Ուստի մարդը իր ճամբան ի՞նչպէս հասկը-
նայ ։
25 Անխորհրդաբար բան մը նուիրելը, և ուխտ
ընելէն ետքը քննութիւն ընելը
Մարդուն որոգայթ մըն է ։
26 Իմաստուն թագաւորը ամբարիշտները կը
ցրուէ,
Ու անիւը անոնց վրայ կը դարձընէ ։
27 Մարդուն հոգին Տէրոջը լոյսն է,
Սրտին բոլոր շտեմարանները կը քննէ ։
28 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը թագա-
ւորը կը պահեն ։
Անիկա ալ իր աթոռը ողորմութեամբ կը
հաստատէ ։
29 Երիտասարդներուն զարդը անոնց ոյժն է,
Եւ ծերոց փառքը ալևորութիւնն է ։
30 Վէրքի նշանները ու փորի շտեմարանները
հանող հարուածները
Չար մարդուն մաքրողական դեղ են ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Թագաւորին սիրտը ջուրի վտակներու պէս
է Տէրոջը ձեռքին մէջ,

Զանիկա որ կողմը ուզէ կը դարձընէ։
2 Մարդուն ամէն ճամբան իրեն ուղիղ կ'ե-
ւենայ,
Բայց Տէրը սիրտերը իր կշռէ։
3 Արդարութիւն և իրաւունք գործելը
Զոհէն աւելի ընդունելի է Տէրոջը։
4 Աչաց ամբարտաւանութիւնը և սրտի հպար-
տութիւնը
Եւ ամբարշտաց լոյսը մեղք է։
5 Աշխատասէր մարդուն խորհուրդները՝ միայն
առատութիւն կը բերէն.
Բայց ամէն արտորացող միայն կարօտու-
թիւն կը բերէ։
6 Սուտ լեզուով գանձեր վաստակիլը
Մահը փնտռողներուն հալածած ունայնու-
թիւնն է։
7 Ամբարիշտներուն բռնութիւնը զանոնք պի-
տի կորսընցրնէ.
Վասն զի իրաւունք ընել չեն ուզեր։
8 Երբոր մարդուն ճամբան ծուռ է, կը խո-
տորի.
Բայց մաքուր եղողին գործքը ուղիղ է։
9 Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ՝
Քան թէ կռուասէր կնկան հետ մեծ տան
մէջ։
10 Ամբարիշտ մարդուն հոգին չարութեան կը
ցանկայ,
Ո՞ւր անոր ընկերը անոր առջևը շնորհք չը-
գտներ։
11 Թէ որ ծաղը ընողը տուգանքի հանդիպի,
միամիտը իմաստուն կ'ըլլայ,
Եւ թէ որ իմաստունը խրատուի, գիտու-
թիւն կը ստանայ։
12 Արդարը խոհեմութեամբ ամբարշտին տու-
նը կը դիտէ,

Եւ՞ չ ամբարիշտները չարութեան համար
կը կործանին։
13 Ով որ աղքատին աղաղակը չլսելու համար
իր ականջը կը գոցէ,
Ինքն ալ պիտի աղաղակէ, ու իրեն լսող պի-
տի չըլլայ։
14 Գաղտնի պարգևը բարկութիւնը կ՚իջեցնէ,
Եւ ծոցը տրուած ընծան սաստիկ կատա-
ղութիւնը կը դադրեցնէ։
15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրախութիւն է,
Բայց անիրաւութիւն ընողներուն տանջանք
է։
16 Խոհեմութեան ճամբայէն մոլորող մարդը
Մեռելներուն ժողովքին մէջը կ՚իջնէ։
17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտութեան մէջ
կ՚իյնայ.
Գինին ու եղը սիրողը չհարստանար։
18 Ամբարիշտը արդարին համար,
Ու անօրէնը ուղիղներուն համար փրկանք
կ՚ըլլայ։
19 Աղէկ է անապատ տեղ մը բնակիլ՝
Քան թէ կռուաբեր ու բարկացող կնկան
հետ։
20 Իմաստունին բնակարանին մէջ ցանկալի
գանձ ու եղ կը գտնուի.
Բայց անմիտ մարդը իր ունեցածը՝ կը կլլէ։
21 Արդարութեան ու ողորմածութեան հետե-
ւողը
Կեանք, արդարութիւն և փառք պիտի
գտնէ։
22 Իմաստունը զօրաւորներուն քաղաքը կ՚ելլէ,
Եւ անոնց ապաւինած ամրութիւնը կը փլե-
ցընէ։
23 Իր բերանը ու լեզուն պահողը
Իր հոգին նեղութիւններէն կը պահէ։

24 Հպարտութեամբ և բարկութեամբ վարուող մարդուն անունը
Հպարտ և յանդուգն ծաղր ընող է՝ըստ է։
25 Ծոյլին ցանկութիւնը զանիկա կը մեռցընէ,
Վասն զի անոր ձեռքերը աշխատիլ չեն ուզեր։
26 Անիկա ամէն օր սաստիկ կը ցանկայ.
Իսկ արդարը կու տայ ու չխնայեր։
27 Ամբարիշտներուն զոհը պիղծ է,
Մանաւանդ երբոր զանիկա չար դիտաւորութեամբ կը մատուցանեն։
28 Սուտ վկան պիտի կորսուի.
Բայց լսող մարդը հաւատարմութեամբ պիտի խօսի։
29 Ամբարիշտ մարդը իր երեսը կը պինտցընէ.
Բայց ուղիղը իր ճամբաները կը շիտակէ։
30 Իմաստութիւն, հանճար կամ խորհուրդ մը չկայ,
Ոչ Տէրոջը դէմ չենայ։
31 Պատերազմի օրուան համար ձին կը պատրաստուի,
Բայց փրկութիւնը Տէրոջմէ է։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բարի անունը շատ հարստութենէն աւելի ընտիր է.
Ու շնորհքը արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է։
2 Հարուստը ու աղքատը իրարու կը հանդիպին.
Անոնց ամէնը ստեղծողը Տէրն է։
3 Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ ու կը զգուշանայ։
Բայց միամիտները ասոնք կ'անցնին ու ջնաս կը կրեն։

4 Խոնարհութեան և Տէրոջը երկիւղին վախ-
ճանը
Հարստութիւն, փառք ու կեանք է։
5 Ծուռ մարդուն ճամբուն մէջ փուշեր ու ո-
րոգայթներ կան.
Իր հոգին պահողը անոնցմէ հեռու կ'ըլլայ։
6 Կրթէ մանուկը իր ճամբան ակաած ատենը,
Որ իր ծերութեան ատենն ալ անկէ չխո-
տորի։
7 Հարուստը աղքատներուն վրայ կը տիրէ,
Ու փոխ առնողը փոխ տուողին ծառայ կ'ըլ-
լայ։
8 Չարութիւն ցանողը ունայնութիւն կը հնձէ,
Եւ անոր բարկութեանը գաւազանը պիտի
կորսուի։
Աղէկ աչք ունեցողը օրհնած կ'ըլլայ,
Վասն զի իր հացէն աղքատին կու տայ։
10 Ծաղը ընողը թէ որ վռընտես, կռիւը կ'անց-
նի,
Ու վէճը և անարգանքը կը դադարի։
11 Սրտի մաքրութիւն սիրողին շրթունքներուն
վրայ շնորհք կայ,
Ո թագաւորը անոր բարեկամ կ'ըլլայ։
12 Տէրոջը աչքերը գիտութիւնը կը պահպանեն,
Եւ ինքը անօրէնին խօսքերը կ'աւրէ։
13 Ծոյլը կ'ըսէ, Դուրսը առիւծ կայ,
Հրապարակին մէջը պիտի մեռցուիմ։
14 Օտար կնիկներուն բերանը խորունկ փոս է,
Տէրոջը ատելի եղողը հոն կ'իյնայ։
15 Մանուկին սրտին մէջ յիմարութիւնը կա-
պուած է.
Զանիկա խրատի գաւազանը կը հեռացընէ
անկէ։
16 Իր սեպհականութիւնը շատցընելու համար աղ-
քատին զրկանք ընողը

Ո՞ Հարուստին տուողը անշուշտ կարօտութեան կը հասնի։

17 Ականջդ ծռէ ու իմաստուններուն խօսքերը մտիկ ըրէ,
Եւ քու սիրտդ իմ գիտութեանս տուր.
18 Վասն զի թէ որ անոնք քու սրտիդ մէջը պահես, հաճելի բան է.
Անոնք քու շրթունքներուդ վրայ ալ պիտի հաստատուին։
19 Ահա քեզի տս բաներէս այսօր իմացուցի,
Որպէս զի քու ապաւինութիւնդ Տէրոջը վրայ ըլլայ։
20 Մի թէ ես քեզի շատ անգամ խրատներով
Ու գիտութեամբ չգրեցի՞,
21 Որ քեզի ճշմարիտ խօսքերուն ստուգութիւնը սորվեցընեմ,
Որ քեզի հարցընողներուն ճշմարիտ խօսքերով պատասխան տաս։

22 Աղքատը մի կողոպտեր իր աղքատութեանը համար,
Ու տնանկը դատաստանի մէջ մի կոխեր.
23 Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը պիտի պաշտպանէ,
Եւ զանոնք կողոպտողներուն հոգին պիտի կողոպտէ։

24 Բարկացող մարդուն հետ ընկերութիւն մի ըներ,
Ու ցասկոտ մարդուն հետ մի երթար.
25 Որ չըլլայ թէ անոր ճամբաները սորվիս,
Եւ քու հոգւոյդ որոգայթ վաստակիս։

26 Ձեռք տուողներէն մի ըլլար,
Ոչ ալ պարտքի համար երաշխաւոր եղողներէն.

27 Թէ որ վճարելու կարողութիւն չունիս,
Ինչո՞ւ համար տակէդ քու անկողինդ առնեն։
28 Զըլլայ որ տեղէն վերցընես ան վաղեմի սահ-
մանին նշանը,
Որ քու հայրերդ դրեր են։

29 Իր գործքին մէջ ժիր մարդ մը կը տեսնե՞ս,
Անիկա թագաւորներուն առջևը պիտի կայնի։
Աննշան մարդոց առջևը պիտի չկայնի։

ԳԼ. ԻԳ

1 Երբոր իշխանի հետ սեղան նստիս,
Առջևդ դրուածը աղէկ նայէ.
2 Ու թէ որ դուն ախորժակի տէր մարդ ես,
Կոկորդիդ վրայ դանակ դիր։
3 Անոր ազնիւ կերակուրներուն մի ցանկար.
Վասն զի անոնք խաբէութեան հաց են։

4 Հարուստ ըլլալու մի աշխատիր.
Քու խորհուրդէդ ետ կեցիր։
5 Աչք պիտի տնկե՞ս ան բանին որ ոչինչ է.
Անիկա անշուշտ իրեն թևեր կը շինէ,
Ու արծիւի պէս օդը կը թռչի։
6 Չար աչք ունեցողին հացը մի ուտեր,
Եւ անոր ազնիւ կերակուրներուն մի ցան-
կար.
7 Վասն զի անիկա իր սրտին մէջը ինչպէս որ
կը մտածէ, այնպէս է.
Կեր ու խմէ՝ կ՚ըսէ քեզի,
Բայց անոր սիրտը քեզի հետ չէ։
8 Կերած պատառդ պիտի փսխես,
Ու հաճելի խօսքերդ պիտի կորսընցընես։

9 Ցիմարին ականջներուն մի խօսիր,
Քանզի քու խօսքերուդ իմաստութիւնը
կ՚անարդէ։

10 Վաղեմի սահմանին նշանը տեղէն մի վերցը-
ներ,
Ու որբերուն արտերը մի մտներ.
11 Քանզի անոնց Վրէժխնդիրը զօրաւոր է,
Եւ քեզի դէմ՝ անոնց իրաւունքը անիկա պի-
տի պաշտպանէ։

12 Քու սիրտդ խրատի տուր,
Ու ականջներդ՝ գիտութեան խօսքերուն։

13 Տղայէն խրատը մի կտրեր,
Վասն զի թէ որ զանիկա գաւազանով ծե-
ծես, չմեռնիր։
14 Դուն անիկա գաւազանով կը ծեծես,
Բայց անոր հոգին դժոխքէն կ'ազատես։

15 Որդեակ իմ, թէ որ քու սիրտդ իմաս-
տուն ըլլայ,
Իմ սիրտս ալ պիտի ուրախանայ։
16 Ու երբոր քու շրթունքներդ ուղիղ բաներ
խօսին,
Իմ երիկամունքներս պիտի ցնծան։

17 Քու սիրտդ մեղաւորներուն չնախանձի,
Հապա ամէն օր Տէրոջը վախին մէջ եղիր։
18 Վասն զի իրաւցընէ վախճան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկտրի։

19 Որդեակ իմ, լսէ ու իմաստուն եղիր,
Եւ քու սիրտդ ուղիղ ճամբուն մէջ շիտակէ։
20 Մի ընկերանար գինեմոլներուն հետ,
Ու իրենց մարմինը մսակերներուն հետ.
21 Վասն զի գինեմոլը ու շուայլը աղքատ կ'ըլ-
լան.
Եւ շապ քունը պատռուած հանդերձներ կը
հագցընէ։
22 Հնազանդութիւն ընէ հօրդ որ քեզ ծներէ,
Ու մի անարգեր քու մայրդ՝ երբոր կը պառուի։

23 Ճշմարտութիւնը ծախու առ ու չառնէիս մի
ծախեր.
Նմանապէս իմաստութիւնը, խրատը ու հան-
ճարը։
24 Արդարին հայրը շատ պիտի ցնծայ,
Եւ իմաստուն զաւակ ծնանողը անոր վրայ
պիտի ուրախանայ։
25 Թող քու հայրդ ու մայրդ քու վրդովդ ուրա-
խանան,
Ու քեզ ծնանողը թող ցնծայ։
26 Որդեակ իմ, քու սիրտդ ինծի տուր,
Եւ քու աչքերդ թող իմ ճամբաներս դի-
տեն.
27 Վասն զի պոռնիկը խորունկ փոս է,
Ու օտար կնիկը նեղ ջրհոր է.
28 Եւ անիկա դողի պէս դարանը կը մտնէ,
Ու մարդոց մէջ անհաւատարիմները կ՚աւել-
ցնէ։
29 Որո՞ւնն է վայը. որո՞ւնն է ոհը.
Որո՞ւնն են կռիւները. որո՞ւնն են տրտունջ-
ները.
Որո՞ւնն են առանց պատճառի վէրքերը.
Որո՞ւնն է աչաց կարմրութիւնը։
30 Գինիին քովը մնացողներուն,
Խառնած գինին փնտռելու գացողներուն։
31 Մի նայիր գինիին կարմրութեանը,
Գաւաթին մէջ իր գոյնը ցուցընելուն ու ճի-
տակ վազելուն.
32 Անիկա եղջը օձի պէս կը խածնէ,
Ու քարբի պէս կը խայթէ։
33 Անէծ էրէը քու աչքերդ օտար կնիկներու
պիտի նային,
Եւ քու սիրտդ ծռութիւններ պիտի խօսի.
34 Եւ ծովուն մէջը պառկողի պէս՝

Ու կայմի վրայ պառկողի պէս պիտի ըլլաս։
35 Եւ պէտք է՝,
Զիս ծեծեցին, ու ես ցաւ մը չզգացի,
Լնծի զարկին, ու ես բան մը չիմացայ.
Ե՞րբ պիտի արթննամ,
Որ զանիկա նորէն փնտռեմ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Զար մարդոց մի նախանձիր,
Ու անոնց հետ կենալու մի ցանկար.
2 Վասն զի անոնց սիրտը բռնութիւն կը խորհի,
Եւ անոնց շրթունքները փնտռտանքներու վրայով կը խօսին։
3 Տունը իմաստութեամբ կը շինուի,
Ու հանճարով կը հաստատուի։
4 Եւ շտեմարանները գիտութեամբ՝
Ամէն թանկագին պատուական ու վայելուչ գանձերով կը լեցուին։
5 Իմաստուն մարդը զօրաւոր կ'ըլլայ,
Ու գիտութիւն ունեցողը ոյժը կ'աւելցնէ։
6 Վասն զի պատերազմդ խոհեմութեամբ կ'ընես.
Եւ ազատութիւնը խորհրդականներու շատութիւնով կ'ըլլայ։
7 Իմաստութիւնը յիմարին համար շատ բարձրը է.
Անիկա դրանը մէջ իր բերանը չբանար։
8 Ով որ չարութիւն ընել կը մտածէ,
Անիկա նենգամիտ պիտի ըսուի։
9 Յիմարութեան խորհուրդը մեղք է,
Եւ ծաղր ընողը մարդոց զզուելի է։
10 Թէ որ նեղութեան օրը թուլնաս,
Ոյժդ քիչ է։

11 Ազատէ զանոնք որ մեռցուելու կը տա-
ռուին,
Ու ապաննուելու վրայ եղողները ազատելէն
եւ մի կենար։
12 Թէ որ ըսես թէ Մենք ասիկա չդիտցանք,
Ահա սիրտերը կշռողը ինքը կը հասկընայ.
Ու քու հոգիդ պաշտպանողը ինքը գիտէ,
Եւ ոչն մարդուն իր գործքին չափովը պի-
տի հատուցանէ։

13 Որդեակ իմ, մեղը կեր, որ աղէկ է,
Եւ մեղրախորիսխ ՝էր, որ քմացդ քաղցր է։
14 Իմաստութեան ճանաչումն ալ քու հոգիիդ
այնպէս քաղցր պէտք ըլլայ,
Թէ որ զանիկա գտնես.
Եւ վախճան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկտրի։

15 Ով չար, արդարին տանը դարանակալ մի
ըլլար,
Անոր բնակարանը մի աւրեր։
16 Վասն զի արդարը թէև եօթը անգամ ալ
ի յնայ՝ պիտի կանգնի.
Բայց չարները ձախորդութեան մէջ պիտի ի յ-
նան։
17 Երբոր քու թշնամիդ ի յնայ՝ մի ուրախա-
նար,
Ու երբոր անոր ոտքը սահի՝ քու սիրտդ
թող չցնծայ։
18 Զըլլայ որ Տէրը տեսնէ ու իրեն անհաճոյ ե-
ւնայ,
Եւ իր բարկութիւնը անոր վրայէն դարձընէ։
19 Չարագործներուն համար մի սրտմտիր,
Ու ամբարիշտներուն մի նախանձիր.
20 Վասն զի չար մարդը էտ չունի վախճան չունե-
նար.

Ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի։
21 Որովհետև իմ, Տէրոջմէ ու թագաւորէն վախցիր,
Եւ խռովարար մարդոց հետ մի խառնուիր։
22 Քանզի անոնց կործանումը յանկարծ կ'ըլլայ,
Ու երկուքին ալ պատուհասը ո՞վ գիտէ։
23 Ա՛ռ բաներն ալ իմաստուններուն յատուկ է.
Դատաստանի մէջ աչառութիւն ընելը աղէկ չէ։
24 Ով որ ամբարշտին կ'ըսէ թէ Դուն արդար ես,
Ազգերը անոր անէծք պիտի տան,
Ո՛ժողովուրդները զանիկա պիտի անարգեն։
25 Բայց յանդիմանութիւն տուողներուն շնորհք կ'ըլլայ,
Եւ անոնց վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ։
26 Ճիտակ պատասխան տուողը
Շրթունքներ կը համբուրէ։
27 Դուրսի գործդ կանոնաւորէ,
Եւ զանիկա քու արտիդ մէջ կարգի դիր,
Ու տունդ ետքը շինէ։
28 Քու դրացիիդ դէմ զուր տեղը վկայութիւն մի ըներ,
Եւ քու շրթունքներովդ մի խաբեր։
29 Մի ըսեր թէ Անիկա ինծի ինչպէս որ ըրաւ, ես ալ անոր այնպէս պիտի ընեմ,
Ան մարդուն իր գործքին համեմատ հատուցուցած պիտի ընեմ։
30 Ծոյլ մարդուն արտին քովէն՝
Ու պակասամիտ մարդուն այգիին քովէն անցայ.

31 Եւ ահա ամենուն մէջը փուշեր բուսեր էին,
Ու անոնց երեսը եղինճներ ծածկեր էին,
Եւ անոր քարէ պատը փլած էր.
32 Ու երբոր նայեցայ՝ մտքիս մէջը պա-
հեցի,
Անոր նայեցայ — անէ իրատ առի։
33 Թէ որ քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես,
Ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու
համար,
34 Քու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի
գայ,
Եւ քու կարօտութիւնդ՝ սպառազինեալ
մարդու պէս։

ԳԼ. ԻԵ

1 Ասոնք ալ Սողոմոնին առակներն են, որ
Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին մարդիկը օրի-
նակեցին։
2 Բանը ծածկելը Աստուծոյ փառքն է.
Բայց թագաւորներուն փառքը բանը ուղէ
քննելն է.
3 Երկնից բարձրութիւնը ու երկրիս խորու-
թիւնը
Եւ թագաւորներուն սիրտը չ.քննուիր։
4 Վերցուր արծաթէն կղկղանքը,
Ու ոսկերիչին համար մաքուր անօթ կ'ելլէ։
5 Վերցուր թագաւորին առջևէն ամբարիշտը,
Ու անոր աթոռը արդարութեամբ կը հաս-
տատուի։
6 Թագաւորին առջևը մի պարծիր,
Եւ մեծերուն տեղը մի կենար.
7 Վասն զի աղէկ է որ քեզի ըսեն թէ հոս ե-
լիր,
Քան թէ քու աչքերուդ տեսած իշխանին
առջևը վար իջեցնեն քեզ։

8 Կռիւի համար շուտով դուրս մի ելիր.
Զըլլայ թէ երբոր ընկերդ քեզ ամչցընէ,
Դուն վերջը ինչ ընելիքդ չգիտնաս։
9 Ընկերիդ հետ քու դատդ վարէ,
Բայց գաղտնիքը ուրիշին մի յայտներ.
0 Զըլլայ որ լսողը քեզ անարգէ,
Ու դէշ անուանդ անջնջելի մնայ։
11 Յարմարութեամբ ըսուած խօսքը՝
Արծաթէ զարդերու մէջ դրուած ոսկիէ
խնձորներու կը նմանի։
12 Իմաստունին յանդիմանութիւնը՝ մտիկ ընող
ականջին
Ոսկիէ օղ ու մաքուր ոսկիէ մանեակ է։
13 Հաւատարիմ դեսպանը՝ զինքը իրկողներուն
Հունձքի ատենի ձիւնին զովութեանը պէս է,
Եւ իր տիրոջը հոգին կը զուարճացընէ։
14 Սուտ առատաձեռնութեան վրայ պարծենցողը
Անանձրև ամպերու ու հովի պէս է։
15 Համբերութեամբ իշխանին սիրտը կը շինուի,
Եւ անոյշ լեզուն ոսկորներ կը կոտրէ։
16 Թէ որ մեղը գտնես՝ քեզի բաւական եղածին
չափ կեր,
Զըլլայ որ անով կշտանաս ու զանիկա փըսխես։
17 Քու ոտքդ դրացիիդ տունը յաճախ չկոխէ,
Զըլլայ որ քեզմէ ձանձրանայ ու քեզ ատէ։
18 Իր դրացին համար սուտ վկայութիւն ընողը
Ուռի, սուրի և սրած նետի պէս է։
19 Նեղութեան օրը անհաւատարիմ մարդու
ապաւինելը
Փշրուող ակռայի և դիւրագլոր ոտքի պէս
ինքնէ պէս է։

20 Տրտում մարդուն առջևը երգեր երգողը
Ցուրտ օրը էր զգեստը հանողին,
Կամ բորակի վրայ թափուած քացախին նը
նմանէ։
21 Թէ որ թշնամիդ անօթի է, անոր հաց կերցուր,
Ու թէ որ ծարաւ է, անոր ջուր խմցուր.
22 Քանզի ասանկ ընելով անոր գլխուն վրայ կրակի կայծեր կը դիզես,
Եւ Տէրը քեզի հատուցում պիտի ընէ։
23 Հիւսիսային հովը անձրևը կը ցրուէ,
Ու խոժոռ դէմքը՝ շարախօս լեզուն։
24 Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ,
Քան թէ կռուասէր կնկան հետ մեծ տանը մէջ։
25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարուած մարդուն,
Ասանկ ալ է հեռու երկրէ եկած բարի լուրը։
26 Ջուր մարդուն առջևը իյնող արդարը
Պղտորուած աղբիւրի ու աւրուած ակի նը
նմանէ։
27 Շատ մեղը ուտելը աղէկ չէ,
Եւ մարդոնց իր փառքը փնտռելը փառք չէ։
28 Իր ոգին չզսպող մարդը
Փլած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն, և հունձքի ատեն անձրև,
Այնպէս ալ յիմարին պատիւ չվայլեր։
2 Ինչպէս որ ճնճղուկը կը պտրտի, ու ծիծեռնիկը կը թռչի,
Այնպէս ալ առանց պատճառի անէծքը չգար։
3 Ձիուն խարազան՝ ու իշուն սանձ

Եւ յիմարներուն կռնակին գաւազան պէտք է։
4 Յիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պա-
տասխան մի տար,
Զի այլապէս որ դուն ալ անոր նման ըլլաս։
5 Յիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պա-
տասխան տուր,
Զի այլապէս անիկա զինքը իմաստուն կարծէ։
6 Յիմարին ձեռքովը խօսք խրկողը
Իր ոտքերը կը կտրէ՝ ինքզինքը կը քաշէ։
7 Ինչպէս որ կաղին ոտքերը կ'երերան,
Այնպէս ալ յիմարին բերանին մէջ առակը։
8 Յիմարին պատիւ տուողը
Քարակոյտի մը մէջ պարսաւոն քարերու
ծրար դնողին կը նմանի։
9 Առակը յիմարին բերանին մէջ՝
Գինովին ձեռքը մտնող փուշին պէս է։
10 Մեծ է ամէն բան Ստեղծողը,
Որ յիմարին վարձք կու տայ, և յանցա-
ւորներուն վարձք կու տայ։
11 Ինչպէս որ շունը իր փսխածին կը դառնայ,
Այնպէս ալ յիմարը իր յիմարութեանը կը
դառնայ։
12 Զինքը իմաստուն կարծող մարդ մը տեսա՞ր.
Աւելի յոյս կայ յիմարէն քան թէ անկէ։
13 Ծոյլը ձ'ըսէ թէ ճամբուն մէջ առիւծ կայ,
Հրապարակներուն մէջ առիւծ։
14 Ինչպէս որ դուռը իր ծղխանիներուն վրայ կը
դառնայ,
Այնպէս ալ ծոյլը իր անկողինին վրայ։
15 Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ,
Ո՞ բերանը անգամ տանելու դժուարութիւն
կը զգայ։
16 Ծոյլը իր աչքերուն՝
Խելացի պատասխան տուող եօթը մարդէն
աւելի իմաստուն կ'երևնայ։

17 Իրենը չեղած դատին համար բարկացող անցաւորը
Շունը ականջներէն բռնողին պէս է։
18 Ինչպէս կատղած մարդը՝ որ կրակի կայծեր,
նետեր ու մահ կը ցանէ,
19 Այնպէս է ան մարդը՝ որ իր բարեկամին
նենգութիւն կ՚ընէ,
Ու էթէը կ՚ըսէ, Ահա կատակ ըրի։
20 Առանց փայտի կրակը կը մարի,
Եւ թէ որ քսու չըլլայ, կռիւը կը դադարի։
21 Ինչպէս ածուխը կայծերուն, ու փայտը կըրակին,
Այնպէս է կռուասէր մարդը վէճ բռընկցընելու։
22 Քսու մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են,
Ու անոնք մինչև փորին շտեմարանները կ՚իջնեն։
23 Եռանդուն շրթունքները և չար սիրտը
Արծաթի կղկղանքով ապիկած հողէ ամանի նը նմանին։
24 Ատեցողը իր շրթունքներովը կը կեղծէ,
Ու սրտին մէջը նենգութիւն կը պահէ.
25 Անոր գեղեցիկ խօսուածքին չհաւատաս.
Վասն զի անոր սրտին մէջը եօթը զզուելի բան կայ։
26 Ան որ էր ատելութիւնը նենգութեամբ կը ծածկէ,
Անոր չարութիւնը ժողովքի մէջ պիտի յայտնուի։
27 Փոս փորողը ինքը մէջը պիտի ինկնայ,
Եւ ան որ քար կը գլորէ՝ իրեն պիտի դառնայ։
28 Ստախօս լեզուն իր ծեծածները կ՚ատէ.
Ու շողոքորթող բերանը կորուստ կ՚ընէ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Վաղուան համար մի պարծիր,
Վասն զի չես գիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծը-
նանի։
2 Քեզ ուրիշը գովէ և չէ թէ քու բերանդ,
Օտարը՝ և չէ թէ քու շրթունքներդ։
3 Քարը ծանրութիւն՝ ու աւազը բեռ է.
Բայց յիմարին բարկութիւնը երկուքէն ալ
ծանր է։
4 Բարկութիւնը անողորմ է, ու սրտմտու-
թիւնը խիստ է.
Բայց նախանձին առջևը ո՞վ կրնայ կենալ։
5 Ցայտնի յանդիմանութիւնը
Ծածուկ սէրէն աղէկ է։
6 Բարեկամին փա՛ռք վէրքերը հաւատարիմ են.
Բայց թշնամին համբոյրները առատ են։
7 Կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհամարհէ.
Բայց անօթի մարդուն ամէն լեղի բան ա-
նոյշ կու գայ։
8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը՝
Իր բոյնէն թափառական եղող թռչունին
պէս է։
9 Եղը ու խունկը սիրտը կը զուարճացընեն.
Նմանապէս բարեկամին քաղցրութիւնը՝
մտերիմ խորհրդով։
10 Քու բարեկամդ ու քու հօրդ բարեկամը
մի թողուր,
Եւ քու նեղութեանդ ատենը քու եղբօրդ
տունը մի երթար.
Մօտ դրացին հեռու եղող եղբօրմէ աղէկ է։
11 Որդեակ իմ, փմաստուն եղիր ու սիրտս ու-
րախացուր,
Որ զիս անարգողին պատասխան տամ։

12 Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ եւ կը զգուշանայ.
Բայց միամիտները առաջ կ՚անցնին եւ փնաս կը կրեն։
13 Օտարականի մը երաշխաւոր եղողին զգեստը առ,
Եւ օտար կնկան համար երաշխաւոր եղողէն գրաւ առ։
14 Թէ որ մէկը առաւօտուն կանուխ ելլէ, ու իր դրացին բարձր ձայնով օրհնէ,
Անիկա անոր անէծք կը սեպուի։
15 Անձրևոտ օրուան շարունակ կաթիլը
Ու կռուաստէր կնիկը իրարու կը նմանին.
16 Զանիկա ծածուկ պահողը հովը կը պահէ,
Եւ աջ ձեռքին մէջ պահուած եղը ջինջը կը յայտնէ։
17 Երկաթը երկաթով կը սրուի,
Ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը սրէ.
18 Թզենիին հոգ տանողը անոր պտուղը կ՚ուտէ,
Եւ իր տէրը պահպանողը պատիւ կը գտնէ։
19 Ինչպէս ջուրը՝ երեսը երեսին,
Նոյնպէս ալ սիրտը մարդը մարդուն կը ցոյց տնէ։
20 Դժոխքը ու կորուստը չեն կշտանար.
Մարդուն աչքերն ալ չեն կշտանար։
21 Ինչպէս հալոցը արծաթը՝ և քուրան ոսկին կը փորձէ,
Այնպէս ալ մարդը գինքը գովող բերանը ըսող փորձէ։
22 Ցիմարը ցորենի հետ անկանի մէջ սանդիստոռով ծեծես ալ,
Անոր յիմարութիւնը անկէ չերթար։
23 Քու ոչխարներուդ վիճակը աղէկ գիտցիր,
Եւ քու հօտերուդ ուշադիր նայէ.
24 Վասն զի հարստութիւնը միշտ չմնար,

Ու թագը դարէ 'ի դար չտևեր։
25 Կանանչը կը բուսնի, խոտը կ'երևնայ,
Եւ լեռներուն խոտերը կը ժողվուին։
26 Գառները քու հագուստիդ համար են,
Ու նոխազները դաշտերուն դիներն են.
27 Քու կերակուրիդ համար Է քու տանդ կերակուրին համար
Ու քու աղախիններուդ ապրուստին համար
Բաւական այծի կաթ պիտի ունենաս։

ԳԼ. ԻԸ

1 Ամբարիշտը առանց մէկու մը հալածելուն
կը փախչի.
Բայց արդարները առյդ առիւծի պէս քաջասիրտ կ'ըլլան։
2 Երկրին յանցանքովը անոր իշխանները շատ կ'ըլլան.
Բայց անոր վիճակը իմաստուն ու գիտուն մարդուն ձեռքովը շուտ ուրեն կը դիմանայ։
3 Աղքատները զրկող չքաւոր մարդը՝
Հացի կարօտութիւն բերող յորդահոս անձրևի պէս է։
4 Օրէնքը մերժողները ամբարիշտները կը գովեն.
Բայց օրէնքը պահողները անոնց դէմ կը կենան։
5 Չար մարդիկ իրաւունքը չեն հասկընար.
Բայց Տէրը փնտռողները ամէն բան կը հասկընան։
6 Իր կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը՝
Ծուռ ճամբաներու մէջ քալող հարուստ մարդէն աղէկ է։
7 Օրէնքը պահողը իմաստուն տղայ է.

Բայց շռայլներուն բարեկամ եղողը իր հայրը կ՚ամչցնէ։

8 Իր ստացուածքը տոկոսէքով և վաշխով աւելցընողը՝
Զանիկա ողբաստին ողորմութիւն ընողին համար կը ժողվէ։

9 Ան որ օրէնքը մոռիկ ընելէն ետ կը դարձընէ իր ականջը,
Անոր աղօթքը անգամ պիղծ է։

10 Ուղիղները չար ճամբու մէջ մոլորեցընողը իր փոսին մէջը պիտի ընկնայ.
Սակայն արդարները բարիք պիտի ժառանգեն։

11 Հարուստ մարդը իր աչքերուն իմաստուն կ՚երևնայ.
Բայց հանճարեղ աղքատը զանիկա կը քննէ։

12 Երբոր արդարները ուրախանան, մեծ փառք կ՚ըլլայ.
Բայց երբոր ամբարիշտները բարձրանան, մարդ կը փնտռուի։

13 Իր յանցանքները ծածկողը յաջողութիւն չգտներ,
Բայց զանոնք խոստովանողը ու մէկդի ձգողը ողորմութիւն կը գտնէ։

14 Միշտ վախցող մարդը երանելի է.
Բայց իր սիրտը խստացընողը չարիքի մէջ պիտի ընկնայ։

15 Աղքատ ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը
Մռնչող առիւծի ու անյագ արջու կը նմանի։

16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ զբրկողութիւններ կ՚ընէ.
Բայց ագահութենէ զզուողը իր կեանքը կ՚աւելցընէ։

17 Արիւնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախչի.

թող մէկը չպաշտպանէ զանիկա։
18 Կատարելութեամբ քալողը փրկութիւն կը գտնէ.
Բայց ծուռ մարդը ոչ երկու ճամբով կը քալէ,
անոնց մէկուն մէջը կ'իյնայ։
19 Իր երկիրը գործողը հացով պիտի կշտանայ,
Ու դատարկ մարդոց հետևողը աղքատութեամբ պիտի լեցուի։
20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'առնէ.
Բայց հարուստ ըլլալու արտորացողը պիտի չարդարանայ։
21 Աչառութիւն ընելը ողէկ չէ,
Վասն զի պատառ մը հացի համար մարդ յանցանք կը գործէ։
22 Չար աչք ունեցող մարդը հարուստ ըլլալու կ'արտորայ,
Ու չգիտեր որ իր վրան աղքատութիւն պիտի գայ։
23 Մարդ յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը գտնէ՝
Լեզուով շողոքորթութիւն ընողէն աւելի։
24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ, ըսելով թէ ցանցանք չէ,
Անիկա ապականարար մարդուն ընկերն է։
25 Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ.
Բայց Տէրոջը ապաւինողը պիտի դիրնայ։
26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է.
Բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի ազատի։
27 Աղքատին տուողը կարօտ չըլլար.
Բայց անոնք երես դարձնողը շատ անէծքներ կ'առնէ։
28 Թէ որ ամբարիշտները բարձրանան, մարդիկ կը պահուին.

Բայց թէ որ անոնք կորսուին, արդարները կը շատնան։

ԳԼ. ԻԹ

1 Շատ անգամ յանդիմանուած մարդը՝ որ իր պարանոցը կը խստացընէ,
Յանկարծ պիտի կոտրուի ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ։
2 Թէ որ արդարները զօրանան, ժողովուրդը կ'ուրախանայ.
Բայց երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն կ'ունենայ, ժողովուրդը կը հեծէ։
3 Իմաստութիւն սիրող մարդը իր հայրը կ'ուրախացընէ.
Բայց պոռնիկներուն ընկեր եղողը ստացուածքը կը ցրուէ։
4 Թագաւորը արդարութեամբ կը հաստատէ էր երկիրը.
Բայց կաշառք առնողը զանիկա կը կործանէ։
5 Իր ընկերին շողոքորթութիւն ընող մարդը Անոր քայլերուն որոգայթ կը լարէ։
Չար մարդուն ամբարշտութեանը մէջ որոգայթ կայ.
Բայց արդարը ցնծութեան և ուրախութեան մէջ պիտի ըլլայ։
7 Աղարը աղքատներուն դատը դիտէ
Բայց չար մարդը տեղեակ չըլլար։
8 Ծաղր ընող մարդիկ քաղաքը կը բռընկցընեն.
Բայց իմաստունները բարկութիւնը կը դադրեցընեն։
9 Իմաստուն մարդը երբոր յիմարին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ,
Թէ սրդողի և թէ ծիծաղի՝ հանդիստ չըլլար։
10 Արիւնարբու մարդիկ արդարը կ'ատեն.

Բայց ուղիղները անոր որպիսութիւնը կը հարցընեն։
11 Ցիմարը իր միտքը բոլորովին կը յայտնէ.
Բայց իմաստունը զանիկա ուրիշ առենի կը պահէ։
12 Սուտ խօսքերու ականջ դնող իշխանին
Բոլոր ծառաները չար կ'ըլլան։
13 Աղքատը ու բռնաւորը իրարու հանդիպեցան,
Երկուքին ալ աչքերուն լոյս տուողը Տէրն է։
14 Աղքատները ճշմարտութեամբ դատող թագաւորին աթոռը
Յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ։
15 Գաւազանը ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կու տայ.
Բայց էշ եղած տղան իր մայրը կ'ամչցընէ։
16 Երբոր ամբարիշտները շատնան, յանցանքը կը շատնայ.
Բայց արդարները անոնց իյնալը պիտի տեսնեն։
17 Խրատէ քու որդիդ, որ քեզ հանգստացընէ,
Եւ քու հոգիդ զուարճացընէ։
18 Առանց մարգարէութեան ժողովուրդը կը խուսորի,
Բայց ծրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ։
19 Հակը ցող ու պատասխան չտուող ծառան
Խօսքերով չխրատուիր։
20 Իր խօսքերուն մէջ արտորացող մարդ մը տեսա՞ր.
Աւելի յոյս կայ յիմարէն քան թէ անկէ։
21 Թէ որ մէկը իր ծառան տղայութենէն փափկութեամբ կը մեծցընէ,
Վերջապէս անիկա՝ իր տղան կ'ըլլայ։
22 Բարկասիրտ մարդը կռիւ կը հանէ,

Եւ ցասկոտ մարդը շատ յանցանքներ կը գործէ։
23 Մարդուն հպարտութիւնը զինքը կը կործանէ.
Բայց հեզահոգի մարդը փառք կը վայելէ։
24 Գողին ընկեր եղողը իր հոգին կ՚ատէ,
Անիկա երդումը կը լսէ, ու էր գէրոյածը չը-
յայտներ։
25 Մարդու վախը որոգայթի մէջ կը ձգէ.
Բայց Տէրոջը ապաւինողը ամուր ապաստա-
նարան կ՚ունենայ։
26 Շատերը իշխանին երեսը կը փնտռեն.
Բայց մարդուն իրաւունքը Տէրոջմէն է։
27 Անօրէն մարդը արդարներուն զզուելի է,
Եւ ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զզ-
ուելի է։

ԳԼ. Լ

1 Յակէեան Ագուրին խօսքերը՝
Այսինքն պատգամը՝ որ անիկա Իթիելին
խօսեցաւ,
Իթիելին և Ուքալին։

2 Յիրաւի ես ամէն մարդէ թանձրամիտ եմ,
Ու ես մարդկային խոհեմութիւն չունիմ.
3 Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ,
Ու Ամենասուրբին գիտութիւնը չեմ գիտեր։
4 Երկինքը ո՞վ ելաւ ու իջաւ.
Հովը իր ձեռքերուն մէջը ո՞վ ժողվեց.
Ջուրերը էր հանդերձին մէջ ո՞վ ամփոփեց.
Երկրի բոլոր ծայրերը ո՞վ հաստատեց.
Անոր անունը ի՞նչ է, ու անոր որդւոյն
անունը ի՞նչ է.
Թէ որ գիտես՝ ըսէ։
5 Աստուծոյ ամէն խօսքերը մաքուր են.
Անիկա իրեն ապաւինողներուն ապար է։

6 Դուն անոր խօսքերուն վրայ քեռն մի աւելացներ,
Որ չըլլայ թէ քեզ յանդիմանէ, ու դուն սուտախօս երևնաս։
7 Քեզմէ երկու բան կը խնդրեմ,
Մեռնելէս առաջ զանոնք ինծմէ մի արգիլեր.
8 Ունայնութիւնը և սուտ խօսքը ինծմէ հեռացուր.
Ինծի աղքատութիւն կամ հարստութիւն մի տար.
Իմ սովորական հացովս զիս կերակրէ.
9 Զըլլայ որ կշտանամ և ուրանամ,
Ու ցէրը ո՞վ է, ըսեմ.
Եւ չըլլայ որ աղքատանամ ու գողութիւն ընեմ,
Եւ իմ Աստուծոյս անունը պարապ տեղը քէրծոնս առնեմ։
10 Ծառայի մը համար իր տիրոջը ամբաստանութիւն մի ըներ,
Զըլլայ որ քեզի անէծք տայ, ու դուն յանցաւոր գտնուիս։
11 Ցեղ կայ որ իր հայրը կ'անիծէ,
Եւ իր մայրը չօրհներ։
12 Ցեղ կայ որ իր աչքին առջևը մաքուր է,
Սակայն իր աղտեղութենէն լուացուած չէ։
13 Ցեղ կայ որ անոր աչքերը խիստ ամբարտաւան են,
Ու անոր արտևանունքները բարձրացած են։
14 Ցեղ կայ որ անոր ակռաները սուրերու պէս են,
Եւ անոր ժանիքները դանակներու պէս են,
Աղքատները երկրիս վրայէն՝
Ու տնանկները մարդոց մէջէն ուտելու համար։

15 Տգրուկը երկու աղջիկ ունի.
Տուր՝ տուր՝ կ'ըսեն։
Այս երեքը չեն կշտանար,
Ու– չորս բան կայ որ Հերիք է՝ չեն ըսեր.
16 Գերեզմանը, ամուլ արգանդը,
Երկիրը որ ջրով չկշտանար
Ու կրակը որ Հերիք է՝ չըսեր։

17 Ան աչքը որ իր Հայրը ծաղր կ'ընէ,
Եւ իր մօրը Հնազանդիլը կ'անարգէ,
Ձորերուն ագռաւները պիտի փորեն,
Ու զանիկա արծիւներուն ձագերը պիտի ուտեն։

18 Այս երեք բանը ինծի զարմանալի կ'երևնայ,
Եւ չորս բան կայ որ չեմ գիտեր.
19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան,
Ապառաժի վրայ օձին ճամբան,
Ծովուն մէջը նաւուն ճամբան
Ու աղջկան քով էրիկ մարդուն ճամբան։
20 Շնացող կնկան ճամբան ալ այնպէս է.
Կ'ուտէ ու բերանը կը սրբէ,
Եւ Ձարութիւն չըրի՝ կ'ըսէ։

21 Երեք բանի Համար երկիրը կը դողայ,
Ու չորս բան կայ, որոնք չկրնար տանիլ.
22 Ծառան երբոր թագաւորէ,
Ցիմարը երբոր Հացով կշտանայ,
23 Ատելի կնիկը երբոր կարգուի
Եւ աղախինը երբոր իր տիկնոջը ժառանգ ելլայ։

24 Երկրիս վրայ չորս բան կայ որ պզտիկ են,
Բայց անոնք շատ խելացի են.
25 Մրջիւնները զօրաւոր ժողովուրդ մը չեն,
Բայց իրենց կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստեն.

26 Ճագարները տկար ժողովուրդ մըն են,
Բայց իրենց տունները վէմերու մէջ կը շինեն.
27 Մարախները թագաւոր չունին,
Սակայն ամէնը գունդ գունդ դուրս կ'ելլեն.
28 Մողէսը էր ձեռքերովը պաղէրուն կը փակչի,
Ու թագաւորաց պալատներուն մէջ կը զբաղնուի։

29 Աղէկ քալող երեք բան կայ.
Եւ չորս բան կայ որ գեղեցիկ քալուածք ունի.
30 Առիւծը՝ որ ամէն անասուններէն զօրաւոր է,
Ու բնաւ մէկուն երեսէն ետ չդառնար.
31 Մէջքը կապած ցիռ ու նոխազը,
Եւ թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր հետն է

32 Թէ որ բարձրանալով յիմարութիւն ըրիր,
Կամ մէկ չարութիւն մը մտածեցիր,
Ձեռքդ բերնիդ վրայ դիր.
33 Վասն զի թէ որ կաթը ծեծես՝ կոգի կ'ելլէ,
Թէ որ քիթը ճմլես՝ արիւն կ'ելլէ.
Նոյնպէս թէ որ բարկութիւնը զրգռես՝ կռիւ կ'ելլէ։

ԳԼ. ԼԱ

1 Լեմուէլ թագաւորին խօսքերը՝
Այսինքն պատգամը՝ որ անոր մայրը ցնոր սորվեցուց։

2 Ի՞նչ ըսեմ, ով որդեակ իմ,
Ի՞նչ ըսեմ, ով իմ որովայնիս որդին,
Ի՞նչ ըսեմ, ով իմ ուխտերուս որդին։
3 Քու զօրութիւնդ կնիկներուն մի տար,
Ոչ ալ քու ճամբաներդ թագաւորներ բնաջնջող ընողներուն։

4 Ով Լեմուէլ, թագաւորներուն չվայլեր,

Գինի խմելը թագաւորներուն չվայլեր,
Եւ օղի խմելը իշխաններուն չվայլեր.
5 Զի՞ որ խմեն ու օրէնքը մոռնան,
Եւ տառապեալներէն մէկուն դատաստանը ծռեն։
6 Օղին՝ կորսուելու վրայ եղողին,
Ու գինին դառնահոգիներուն տուէք,
7 Որ անոնք խմեն ու իրենց աղքատութիւնը մոռնան,
Եւ իրենց նեղութիւնը մէյմին ալ չյիշեն։
8 Բաց քու բերանդ համր մարդուն համար,
Ո՞ բոլոր անխնամ մնացածներուն դատին համար։
9 Բաց քու բերանդ, արդարութեամբ դատէ,
Եւ աղքատին ու տնանկին դատաստանը տես։
10 Առաքինի կնիկը ո՞վ կրնայ գտնել.
Անոր գինը գոհարներէն շատ աւելի է։
11 Անոր էրկանը սիրտը անոր վրայ վստահ է,
Ու աւարի կարօտ չըլլար։
12 Անիկա իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
Անոր բարիք կը բերէ և ոչ թէ չարիք։
13 Բուրդ ու քթան կը փնտռէ,
Եւ ուզածը ձեռքովը կը գործէ։
14 Անիկա վաճառականի նաւերուն կը նմանի.
Իր հացը հեռու տեղէն կը բերէ։
15 Եւ անիկա գիշերով կ'ելլէ, ու տանը հաղ-
թողը կերակուր՝
Եւ իր աղախիններուն բաժին կու տայ։
16 Արտի մը վրայ կը խորհի ու զանիկա ծախու կ'առնէ,
Ե՞ իր ձեռքերուն պտուղէն այգի կը տնկէ։
17 Իր մէջքը զօրութեամբ կը պնդէ,
Ու իր բազուկները կը զօրացընէ։
18 Իր վաճառակին աղէկ ըլլալը կը հասկընայ.

Անոր ճրագը գիշերը չմարիր։
19 Իր ձեռքերը իլիկին կ՚երկընցընէ,
Ու ափովը րոքը կը բռնէ։
20 Ձեռքը աղքատին կը բանայ,
Ու ձեռքերը կարօտներուն կ՚երկընցընէ։
21 Իր տանը ֆոչդոյը համար ձիւնէն չվախնար.
Քանզի բոլոր ընտանիքը կրկին հանդերձ հագած են։
22 Իրեն ծածկոցներ կը շինէ.
Իր հանդերձը բեհեզ ու ծիրանի է։
23 Անոր էրիկը կը ճանչցուի դռներուն մէջ՝
Երբոր երկրին ծերերուն հետ կը նստի։
24 Կտաւ կը գործէ ու կը ծախէ,
Եւ վաճառականներուն գօտիներ կու տայ։
25 Զօրութիւն ու փառք կը հագնի.
Ու ետքի օրերը պիտի ուրախանայ։
26 Իր բերանը իմաստութեամբ կը բանայ,
Եւ իր լեզուին վրայ քաղցրութեան օրէնք կայ։
27 Իր տանը ճամբաները կը քննէ,
Եւ ծուլութեան հացը չուտեր։
28 Անոր տղաքը կ՚ելլեն ու զանիկա երանելի կ՚անուանեն.
Անոր էրիկն ալ զանիկա կը գովէ, ըսելով.
29 Շատ աղջիկներ առաքինի եղան,
Բայց դուն ամենէն գերազանց եղար։
30 Վայելչութիւնը սուտ է, ու գեղեցկութիւնը ունայն է.
Սակայն Տէրոջմէ վախցող կնիկը պիտի գովուի։
31 Տուէք անոր իր ձեռքին պտուղէն.
Ու անոր գործքերը դռներու մէջ գովեն զանիկա։

BELEDIYE

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi
ERM1380
255.07.02.01.06.00/